

**Управління містом
та місько-сільською ґміною
за моделлю партнерства
та співробітництва –
адаптація до українських умов**

польская дапамога

Miasto i Gmina
Gąbin

Станишівська
сільська об'єднана
територіальна громада

Gmina
**Grodzisk
Mazowiecki**

Ємільчинська
селищна об'єднана
територіальна громада

Płock

Житомир

польская дапамога

Проект фінансується програмою польського співробітництва з розвитку
Міністерства закордонних справ Республіки Польща

Публікація висловлює виключно думку автора та не може сприйматися, як
офіційне становище Міністерства закордонних справ Республіки Польща

Передмова

Одним із пріоритетів діяльності Асоціації міст України є сприяння формуванню корпусу професійних посадових осіб у місцевому самоврядуванні. Особливої ваги цей напрямок набуває в контексті децентралізації та реформи місцевого самоврядування. Так, у 2019 році більш ніж 800 об'єднаних територіальних громад матимуть прямі міжбюджетні відносини з Держбюджетом і нові повноваження. Тож працівники органів місцевого самоврядування потребують нових знань та досвіду для виконання цих повноважень.

Заповнити цю прогалину покликаний спільний проект Асоціації міст України та Асоціації польських міст «Управління містом та міською-сільською громадою в моделі партнерство та співробітництво – адаптація до українських умов». В його рамках фахівці органів місцевого самоврядування Житомирської області дістали змогу вивчити польський досвід залучення додаткових коштів до місцевих бюджетів та управління процесами розвитку за моделлю партнерства, а також побачити найкращі приклади співпраці влади, бізнесу і громадськості на місцевому рівні.

Упевнений: нові знання, що їх здобули місцеві посадовці в рамках проекту, будуть втілені на практиці та стануть гарним прикладом для колег з інших регіонів України, а отриманий досвід допоможе громадам стати спроможними й заможними.

Принагідно хочу подякувати польським партнерам за допомогу. Сподіваюсь, що у нас попереду ще не один такий важливий і корисний для громад проект.

Олександр Слобожан,
Виконавчий директор Асоціації міст України,
кандидат наук з державного управління

Вступне слово

Під час роботи над підготовкою проекту задумка була у тому, щоб залучити громади різних категорій: село, селище та місто. Тому відбір громад відбувався відповідно і до цього критерію. Іншим критерієм відбору була територіальна наближеність міста та ОТГ. Отже, з травня по грудень 2018 року три громади Житомирської області стали учасниками проекту «Управління містом і міською/сільською громадою в моделі партнерства та співпраці – адаптація до українських умов», що був реалізований Асоціацією польських міст і Асоціацією міст України у співпраці з містом Плоцьк (фінансується Міністерством закордонних справ республіки Польща).

В рамках даного проекту відбулося 5 робочих зустрічей представників громад-учасниць проекту з України та Польщі. Українську сторону представляли Житомирська міська, Ємільчинська селищна та Станишівська сільська ради Житомирської області. Польськими партнерами виступили місто Плоцьк, місто-гміна Гомбін, місто-гміна Гродзиськ Мазовецький.

24-25 травня 2018 року відбувся вступний методологічний воркшоп в Україні за участю представників польських та українських органів місцевого самоврядування - учасників проекту, АПМ і АМУ та українського консультанта. Дводенний воркшоп проходив у Житомирі. Під час заходу відбулося знайомство сторін, презентації та дискусія на тему правових умов новостворених українських ОТГ, зокрема нової перспективи інтеграції управління регіональним і місцевим розвитком, яка визначається нормативними положеннями, для прискорення процесу децентралізації, прийнятими в листопаді 2017 р. українським Парламентом.

2-7 липня 2018 року проходили робочі зустрічі безпосередньо в кожній громаді-учасниці проекту з української сторони: 2-3 липня в Ємільчино з представниками Гродзиська Мазовецького, 4-5 липня в Станишівці, де працювали посадовці з Гомбіна, та 6-7 липня в Житомирі з представниками міста-партнера Плоцька. Метою таких робочих зустрічей було діагностування потреб громади для якісної підготовки навчального візиту до Польщі та наступного візиту job shadowing (спостереження за роботою спеціалістів).

Вступне слово

З 3 по 10 жовтня 2018 року по п'ять представників від кожного місцевого самоврядування- учасника проекту взяли участь у спільному навчальному візиті до Польщі. У перший день перебування в Польщі вони стали учасниками семінару для представників Центральної та Східної Європи в рамках Форуму публічно-приватного партнерства у Плоцьку. Програмою навчального візиту було передбачено перебування української делегації у всіх польських містах-партнерах. Українські посадовці відвідали в ґміні Гродзиськ Мазовецький сільські світлиці в населених пунктах Щенсна та Хлебня, початкову школу в Ксьонженіце, сучасну лікарню, ознайомилися із промисловою зоною, втіленими інвестиційними проектами. У Плоцьку учасники відвідали підприємство з переробки відходів у Коберниках, агротуристичне господарство *Осада Млинажа (Поселення мельника)*, офіс Міського транспорту, в ратуші міської управи Плоцька відбулася зустріч із керівництвом міста, де були презентовані приклади з різних сфер діяльності Плоцького муніципалітету. У Гомбіні були презентовані найважливіші інвестиції (окружна дорога, ревіталізація), сільські світлиці, OSP, школи у сільських населених пунктах, організація роботи добровольчої пожежної бригади в громаді.

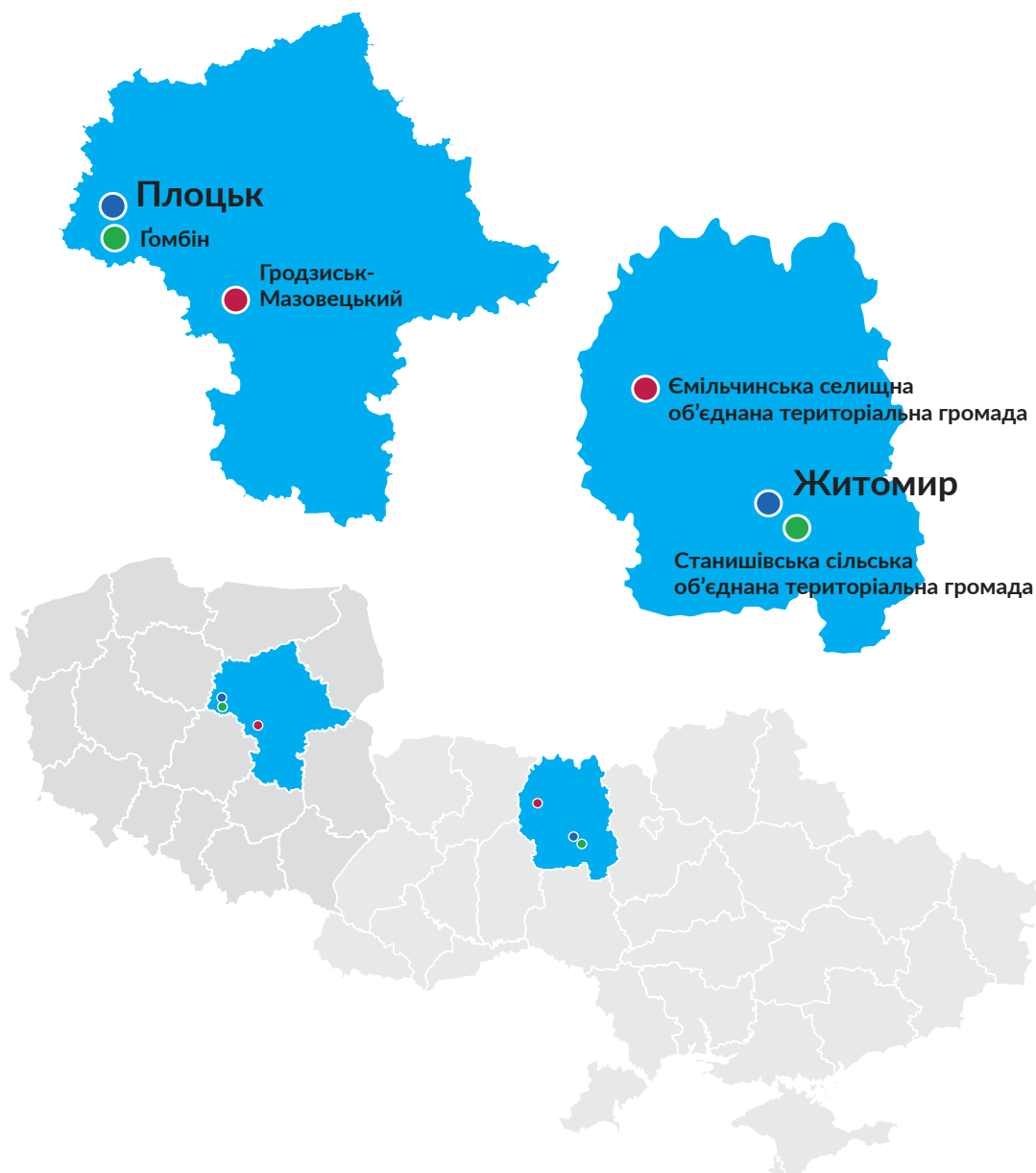
У листопаді 2018 року відбулися три окремі візити job shadowing, тобто за формою ці візити передбачали спільну роботу польських та українських фахівців. Навчання «йти по п'ятах», стажування пліч-о-пліч із польськими колегами – ось найрезультативніші миті роботи посадовців. За результатами діагностування потреб українських громад були складені відповідні програми перебування. Під час цих візитів українські посадовці детально вивчали досвід управління громадою. Це було відвідування комунальних об'єктів, соціальних, культурних, робота в «кабінетах» із польськими колегами: фінансистами, проектними менеджерами, фахівцями з земельних питань, юристами тощо.

З 13 по 16 грудня 2018 року в Польщі відбувся підсумковий семінар проекту, де представники органів місцевого самоврядування з України ділилися результатами роботи в проекті. Представники Станишівської сільської ради відзначили, що досвід, здобутий у проекті, є дуже цінним та спонукав до розробки проектів із благоустрою, створення медіатек у закладах освіти, осучаснення сільських бібліотек, розбудови спортивної інфраструктури в громаді. Також за результатами співпраці з партнером у проекті ґміною Гомбін є домовленість про подальшу співпрацю в культурному та соціальному напрямку. Ємільчинські посадовці на момент підсумкового семінару мають затверджену місцевими радами Угоду про співпрацю з ґміною Гродзиськ Мазовецький. Житомирські самоврядці в якості здобутого досвіду запроваджують у себе в місті проект «Впровадження електронної системи обліку у закладах дошкільної, позашкільної освіти». Всі громади на завершення проекту підготували проекти за моделлю співпраці та партнерства, які будуть реалізовані найближчим часом.

Вступне слово

Під час усіх етапів впровадження проектів українські посадовці генерували ідеї проектів, які можуть бути впроваджені в їхніх громадах, враховуючи досвід польських колег та адаптуючи його до українських умов та реалій.

Так, представники Житомирської міської ради зацікавилися системою водопостачання й каналізації в Плоцьку, а саме розподілом дощової та зливної води. Такий проект можливо буде реалізувати за умови співфінансування місцевого бюджету та населення, оскільки близько 60% приватних домогосподарств не обладнані каналізаційними мережами. Також житомиряни зацікавилися організацією поводження з відходами: системою управління відходами, системою

Вступне слово

оплати, порядком сортування. Особливо увагу було приділено капітальним ремонтам доріг. Тут варто зазначити, що такий досвід також можливо перейняти за умови перегляду вимог до будівництва і реконструкції доріг та побудови дощової каналізації.

Якщо говорити про враження Ємільчинських посадовців, то це, в першу чергу, галузь освіти. Це і організація дошкільної освіти на базі шкіл, де потрібен комплексний підхід із внесенням змін до законодавства щодо перегляду санітарних норм для можливості перебування дітей в ДНЗ повний день; це оптимізація мережі навчальних закладів, яка «тягне» за собою і ремонт доріг, і оновлення автопарку для підвозу дітей, і модернізацію на-

вчальної бази, і, насамперед, зміну свідомості батьків у питаннях про необхідність якісної освіти для дітей. Також ємільчинці зробили акцент на соціально-культурному напрямку. В громаді є багато будинків культури, клубів, які майже не функціонують, тому владі недоцільно їх утримувати. Але під час навчальних поїздок українська делегація мала можливість ознайомитися з роботою медіатек та культурних центрів, які функціонують у громадах Польщі. Тому було ухвалено рішення про розробку проектів модернізації та реконструкції старих будівель клубів, особливо у віддалених населених пунктах.

Представники Станишівської сільської ради також окреслили ряд важливих напрямків, в яких вони будуть рухатися, використовуючи отриманий під час реалізації проекту досвід. Тут можна говорити про розвиток житлово-комунальної галузі, а саме про організацію водопостачання та водовідведення в громаді, налагодження системи поводження з відходами. Також посадовці планують сконцентруватися на оптимізації закладів гуманітарної сфери: навчальних закладів, будинків культури, закладів охорони здоров'я, але тут є ризики стикнутися із супротивом мешканців та популізмом. Особливу увагу буде приділено налагодженню співпраці з дієвими громадськими організаціями з метою активізації населення до прийняття спільних рішень, направлених на розвиток туристичної галузі в населених пунктах громади.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Гомбін

Гомбін. Наша гміна, яка належить до середніх за розміром місько-сільських гмін, розташована в центральній Польщі. Її загальна площа становить 150 км², а кількість населення – 11 000 осіб. В адміністрації міста та гміни працює близько 20 осіб, які займаються питаннями житлово-комунального господарства, державними замовленнями, питаннями освіти та культури, охорони навколишнього середовища, питаннями доріг і фінансів, а також відповідають за податкові справи та слідкують за виконанням щорічного бюджету.

В рамках участі в проекті, реалізацією якого займалась Асоціація міст Польщі, необхідно було визначити, що означає «управління в рамках моделі партнерства та співпраці» безпосередньо для гміни, де проживають мешканці з різноманітними потребами, а територія якої має різні рівні розвитку – адже до складу гміни входять як села, де проживає по кільканадцять осіб, так і міста, з кількістю населення декілька тисяч.

В результаті аналізу і роздумів над поняттям «партнерства» в його широкому розумінні, було виділено три основні площини:

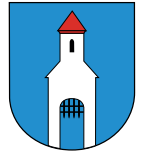
1. площина міжнародних зв'язків
2. площина, де партнером є різного роду державні установи, бюро, діяльність яких відбувається на території Польщі тощо
3. площина, де нашими партнерами є мешканці міста та гміни, у тому числі й підприємці.

Якщо взяти місто та гміну Гомбін, площина міжнародних зв'язків це, наприклад, налагодження відносин з містом-партнером Сен-Бартелемі-д'Анжу у Франції, розташованим в регіоні Пеї-де-ла-Луар. Співпраця міст відбувається, переважно, у сфері культури, що дозволяє поширювати знання та збагачувати свідомість як мешканців гміни Гомбін, так і їхніх партнерів з Франції. Важливим елементом міжнародної співпраці є можливість використовувати зовнішні джерела фінансування (а саме Фонди). Наприклад, в рамках акції, організованої за рахунок коштів Фондів ЄЄП та Норвезького фінансового механізму, всі жінки, що проживають на території гміни і міста Гомбін, могли пройти безкоштовне мамографічне обстеження. В даному випадку зовнішні кошти не надійшли безпосередньо до бюджету гміни та міста Гомбін, гміна не була організатором обстежень чи бенефіціаром Фондів, однак, складно не оцінити той позитивний вплив на життя мешканців, який дала можливість використовувати зовнішнє фінансування у такий спосіб.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Дуже важливим аспектом партнерства є площина, в якій відбувається співпраця з державними установами як на регіональному, так і на центральному рівнях. До прикладів такої співпраці належить, зокрема:

- ▶ участь в проекті ASI – Регіональне партнерство органів самоврядування Мазовії заради Активізації інформаційного суспільства в сфері електронного адміністрування та геоінформації – це проект, реалізація якого відбувається на території Мазовії і в якому вже бере участь понад 190 одиниць територіального самоврядування з території Мазовецького воєводства, а саме – 157 гмін та 33 повіти. Проектом передбачено створення умов для ефективного використання просторової інформації, а також підвищення ефективності комунікації на лінії адміністрація-підприємець-громадянин,
- ▶ початок будівництва об'їзної дороги Гомбіна – у 2018 році було ухвалено остаточне рішення стосовно початку інвестиційного проекту, який окрім економічних ефектів (можливість залучення на територію гміни більшої кількості інвесторів внаслідок покращення транзитних умов), матиме величезний позитивний вплив на життя мешканців міста – відкриття об'їзної дороги дозволить обмежити пересування великогабаритного транспорту центральними вулицями міста. Як сама ідея будівництва об'їзної дороги, так і всі процедури, що сприяють досягненню взаєморозуміння з місцевими жителями, через приватні ділянки яких пролягатиме дорога – це ініціатива міського голови міста-гміни Гомбін, але, з огляду на категорію майбутньої дороги, інвестором є Мазовецьке воєводство,
- ▶ додаткове фінансування з урядової програми на створення і подальшу роботу закладів догляду за наймолодшими дітьми – в місті-гміні Гомбін додаткове фінансування отримують два дошкільних навчальних заклади (ясла), які знаходяться у підпорядкуванні міста і які загалом відвідує 68 дітей у віці до 3 років,
- ▶ спільна реалізація проектів, що фінансуються за рахунок коштів ЄС – партнерство, зокрема, міста-гміни Гомбін та міста Плоцьк в рамках реалізації проекту, який передбачав підвищення рівня компетентності працівників адміністрації і, відповідно, впливав на якість обслуговування клієнтів в адміністративних органах – реалізація проекту відбувалася у 2017/2018 рр.; партнерство міста-гміни Гомбін та міста Плоцьк в рамках реалізації проекту «Відновлення найстарішої частини міста Гомбін»,
- ▶ використання державних програм для будівництва і ремонту доріг загального користування – лише у 2018 році місто-гміна Гомбін отримало на цього виду інвестиційні проекти близько 1 млн. PLN з державного бюджету (будівництво «гмінних» доріг на території міста, але передусім – в сільській місцевості)
- ▶ членство в Союзі гмін регіону Плоцька – до його складу входять 19 гмін, розташованих навколо міста Плоцьк (17 сільських гмін та 2 гміни місько-сільські). Основне завдання Союзу полягає в підтриманні порядку на тери-

I. Як працюють наші партнери в Польщі

торії гмін, що входять до його складу. Союз відповідає за збір відходів від фізичних та юридичних осіб, які проживають або працюють на території гмін, що є членами Союзу. Окрім того, він займається реалізацією проектів, які отримали додаткове фінансування ЄС і спрямовані на покращення рівня життя мешканців, напр., шляхом зменшення рівня забруднення повітря (у випадку Гомбіна – це, наприклад, термомодернізація одного з будинків, розташованого на площі Старий Ринок – в будинку розміщується офіс Центру соціальної допомоги).

Третьою площиною є та, що являє собою партнерство між мешканцями гміни та містом і гміною, яку представляють органи влади та працівники підлеглих їм організаційних підрозділів. Найбільш відомими і важливими прикладами такої співпраці вважаються:

- ▶ турбота про простір, який використовується усіма мешканцями – великий акцент на розвиток та інноваційний характер освітніх підрозділів, що перебувають в підпорядкуванні гміни (інвестиції в новітнє обладнання для учнів – закупівля інтерактивних дошок для шкіл, розташованих на території міста і в сільській місцевості, розвиток спортивної інфраструктури – будівництво спортивних майданчиків в рамках програми «Орлік», модернізація і поточний ремонт існуючих навчальних закладів, турбота про здоров'я школярів – організація додаткових спортивних занять, занять з корекційної гімнастики, забезпечення збалансованого та різноманітного раціону харчування у шкільних їдальнях, збільшення кількості місць в дошкільних закладах, будівництво ігрових майданчиків для різних вікових груп; інвестиції в ремонт будівлі, що використовується медичним закладом, інвестиції в розвиток зелених зон в межах міста та гміни – відновлення паркових алей, встановлення тренажерів під відкритим небом)
- ▶ організація праці Адміністрації – вівторок є днем прийому громадян міським головою (кожний мешканець може прийти і поспілкуватися з міським головою на тему існуючих проблем або ідей, які можна було б реалізувати у співпраці з гміною), середа є днем, коли міська рада працює на кілька годин довше – для задоволення потреб мешканців, графік роботи яких не дозволяє вирішити справи чи питання в межах стандартного робочого дня міської ради.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

- ▶ фонд солтиства – це виділені в бюджеті міста-гміни кошти, які передаються в безпосереднє розпорядження солтиса даного населеного пункту за погодженням з Радою солтиства і мешканцями. Ці кошти повинні бути витрачені на реалізацію завдань, що належать до компетенції гміни (напр., на ремонт доріг гміни, на облаштування будинків і територій, які є місцем зустрічі мешканців, на додаткове фінансування Добровільної пожежної охорони). Один з найважливіших принципів, якому повинен слідувати фонд солтиства, полягає в тому, що якщо кошти фонду скеровуватимуться на реалізацію власних завдань гміни, які визначені на законодавчому рівні і не вимагають додаткового фінансування гміною, - міський голова або Рада міста-гміни не можуть відмовитися від реалізації таких завдань.

- ▶ щорічне виділення з бюджету сум (попередньо в ньому передбачених), призначених для роботи Добровільної пожежної охорони на території міста-гміни Гомбін. З огляду на обмежені фінансові можливості Добровільної пожежної охорони, Рада міста-гміни кожного року передбачає в бюджеті кошти на її функціонування, зокрема, на закупівлю нового оснащення, на ремонт вже існуючого, на поточні витрати, пов'язані з роботою Охорони, (придбання палива для автомобілів і обладнання). Окрім функції забезпечення безпеки мешканців гміни Гомбін, Добровільна пожежна охорона входить до Національної пожежно-рятувальної системи, а це означає, що її учасники можуть надавати допомогу постраждалим на території всієї країни. З огляду на наявну техніку Добровільна пожежна охорона Гомбіна належить до унікальних частин – у 2017 році для потреб частини було придбано важкий пожежний автомобіль, призначений для гасіння пожеж і рятувальних робіт. Вартість інвестиції становила близько 1,2 млн. PLN.

Наведені вище приклади роботи в рамках партнерства – це лише частина діяльності органу самоврядування. Найважливішим аргументом, який свідчить на користь співпраці та взаємодії є переваги і вигода, які отримуються в результаті об'єднання зусиль. Більшої частини позитивних результатів, які безпосередньо впливають на життя нашої громади, неможливо було б досягти або ж досягти в такому масштабі, якби не спільна робота в дусі партнерства.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Гміна Гродзиськ-Мазовецький – Управління в рамках моделі партнерства та співпраці

1. Партнерство та співпраця в якості моделі управління внесені в закон про органи самоврядування ґміни, в якому до власних завдань ґміни належить, зокрема, задоволення колективних потреб громади, яка, за своєю природою, є різноманітною і вимагає взаємодії зі всіма групами, що входять до її складу.
2. Управління в рамках моделі партнерства та співпраці є явищем, якого не уникнути з огляду на раціональність такої моделі, а також з огляду на правову необхідність: ґміна зобов'язана виконувати положення закону.
3. Незалежно від визначених законом зобов'язань, йдеться, по суті, про досягнення позитивних соціальних та суспільних результатів, а саме, про співпрацю в сфері задоволення потреб кожної з груп, які є складовою місцевої громади.
4. Вартість партнерства і співпраці: висока, оскільки, на відміну від бездіяльності чи наказового порядку роботи, співпраця вимагає більше часу й зусиль. Однак, ці зусилля необхідні, оскільки роботу адміністрації та керівного складу ґміни заради спільного блага мешканці громади оцінюють в процесі виборів. З іншого боку, фінансова вартість партнерства і співпраці, а зокрема, вартість інвестиційних проектів на території ґміни (які є одним з результатів такого партнерства) є поштовхом для зростання її фінансової спроможності, яка, в свою чергу, становить основу будь-якого розвитку.
5. Партнерство та співпраця мають також зовнішній вимір у вигляді передбаченої законом можливості ґміни співпрацювати з іншими органами самоврядування, а також можливості приєднуватися до міжнародних асоціацій/об'єднань місцевих громад і регіональних спільнот.
6. Зовнішній вимір управління в рамках моделі партнерства та співпраці проявляється в контексті:

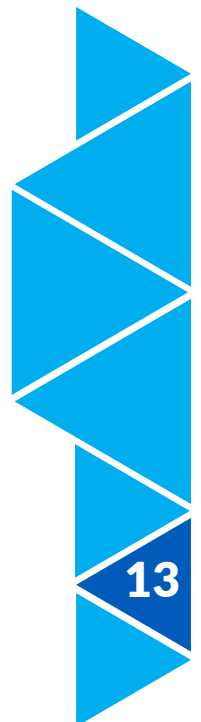
- ▶ участі в міжнародних організаціях. Наприклад: протягом майже 10 років Гродзиськ був членом організації Edge Cities Network, яка об'єднує міста, розташовані поблизу європейських столиць. Членство в цій організації дало можливість спілкування з представниками подібних органів місцево-

I. Як працюють наші партнери в Польщі

го самоврядування західних міст і здобуття досвіду та знань у сфері найбільш ефективного і практичного партнерства та співпраці;

- ▶ взаємодії партнерських міст і гмін. Наприклад: вже протягом майже 20 років гміна підтримує двосторонні відносини з містами-партнерами: Евай (Бельгія), Вайц (Австрія), Карро (Франція), Пор-сюр-Сон (Франція), Радвілішкіс (Литва), Шауляй (Литва). Співпраця відбувається, переважно, в сфері культури та спорту, а часті контакти і спілкування сприяють зміцненню відносин та обміну тим найкращим, що гміні-партнери можуть запропонувати (регіональний продукт, культурна ідентичність і т.д.) Результатом цих процесів є додана вартість, яка збагачує всіх учасників партнерства;
- ▶ контактів і відносин з центральними та регіональними установами. Наприклад: співпраця з Агентством розвитку Мазовії у сфері популяризації територій Гродзиська, придатних для реалізації інвестиційних проектів, з адміністрацією маршалка Мазовецького воєводства у сфері співфінансування об'їзної дороги Гродзиська, з Асоціацією міст Польщі в сфері участі в програмах, спрямованих на надання підтримки органам місцевого самоврядування в Україні;
- ▶ участі в різного роду об'єднаннях міст та гмін. Наприклад: співпраця з Асоціацією міст Польщі у сфері участі в програмах, спрямованих на надання підтримки органам місцевого самоврядування в Україні;
- ▶ участі в національних та закордонних рейтингах. Наприклад: протягом багатьох років Гродзиськ бере участь у загальнонаціональних рейтингах найкращої гміни, найкращого міського голови і т.д., де, проходячи перевірку журі, разом з іншими гмінами долучається до створення моделі гміни та управління, що варті наслідування. Гміна також бере участь у міжнародних рейтингах Financial Times. Посівши 1 місце в рейтингу Польське місто майбутнього 2017/2018 в категорії міст до 100 тис. мешканців і 7 місце у світі в рейтингу використання публічних коштів на залучення прямих зовнішніх інвестицій, гміна стала більш помітною на міжнародній арені інвесторів, збільшуючи, тим самим, потенціал реалізації нових інвестиційних проектів на території гміни.
- ▶ фінансової підтримки спільних для гмін Гродзиського повіту установ. Наприклад: гміна виділила кошти для поліції повіту на закупівлю автомобілів, комп'ютерної техніки, на виплату премій працівникам поліції, а також на організацію додаткового патрулювання. Для лікарні повіту було виділено дотацію на закупівлю медичного і комп'ютерного обладнання. Такі форми взаємодії сприяють тому, що мешканці отримують конкретні позитивні результати, серед яких, зокрема, підвищення почуття зовнішньої безпеки та турботи про стан їхнього здоров'я

I. Як працюють наші партнери в Польщі

7. Внутрішній вимір партнерства і співпраці є складовою:

- ▶ природи відносин на рівні влада громади-мешканці: необхідність врахування потреб всіх учасників суспільного життя і отримання від них підтримки в ситуації постійного дефіциту фінансових засобів та необхідності їхнього раціонального і справедливого розподілу;
- ▶ Стратегії розвитку громади, процес розробки якої передбачає проведення консультацій з громадою, що дозволить визначити очікування і потреби мешканців, їхнє бачення майбутнього розвитку громади, а також основні завдання у сфері інвестиційних проектів. Таким чином, партнерство з мешканцями сприяє реалізації саме того напрямку розвитку, щодо якого в подальшому соціальний опір буде найменшим;
- ▶ процесу планування бюджету (інвестицій, витрат, спрямованих безпосередньо на задоволення потреб різних груп). Наприклад: бюджетом передбачено будівництво або ремонт конкретних вулиць чи доріг у конкретному році. На вибір конкретних доріг або вулиць, на які буде витрачено бюджетні кошти, впливає обговорення проекту бюджету, якому передують аргументи окремих депутатів, що представляють інтереси тих районів громади, мешканці яких за них голосували. Конкретні рішення стосовно бюджету є результатом партнерського обговорення і дискусії мешканців та органів місцевої влади.
- ▶ процедури підготовки дослідження щодо можливостей зонування і розробки плану благоустрою, тобто двох найважливіших елементів просторового планування. Як у випадку підготовки дослідження щодо можливостей зонування і напрямків просторового розвитку, так і у випадку місцевого плану розвитку території, існують етапи, на яких передбачена участь мешканців у вигляді подачі рекомендацій та висновків до проекту, а в подальшому – зауважень до узгодженого документу. Це і є форми внутрішньої взаємодії та партнерства при ухваленні рішень стосовно майбутнього розвитку громади. Як показує практика, вирішальне значення в цьому процесі має оприлюднення інформації стосовно запланованих записів у положеннях, що стосуються даного етапу планування і безпосередньо мешканців. Останні, на жаль, доволі часто нехтують можливістю висловлювати керівництву громади свої застереження стосовно майбутніх планів, навіть при дотриманні громадою усіх передбачених законодавством форм оповіщення. Внаслідок цього лише конкретні будівельні інвестиційні проекти, передбачені планом, викликають обурення та протести і можуть зірвати інвестиційний процес на етапі отримання дозволів на будівництво або, ще гірше, після його закінчення;
- ▶ практичної роботи адміністрації: питання до міського голови, відкрита участь у засіданнях Міської ради, а також їх перегляд у прямому ефірі, підтримка солтиств спрямована на їхнє самостійне функціонування (фонди солтиства, розповсюдження інформації, робота Відділу з питань села і

I. Як працюють наші партнери в Польщі

т.д.), підтримка підприємництва (відділ Центру обслуговування підприємців), обслуговування мешканців в атмосфері поваги і розуміння (зацікавлена особа – це партнер і співучасник суспільного життя)

- ▶ взаємодії гміни із забудовниками, починаючи з надання останнім матеріалів для будівництва доріг і завершуючи реалізацією ними місцевих інвестицій у сфері житлового будівництва на підставі відповідного рішення Міської ради;
- ▶ діяльності громадських організацій і спортивних клубів. Це одна з найбільш видимих форм партнерства та співпраці мешканців з органами місцевого

самоврядування. Понад 60 організацій, з яких близько 20 займається популяризацією спорту та відпочинку, а інші скеровують свою діяльність на організацію вільного часу різноманітних вікових груп мешканців, серед яких, передусім, діти, молодь, особи старшого віку та особи з обмеженими можливостями. Така кількість і різноманітність громадських організацій пов'язана з тим, що гміна виділяє на їхню діяльність додаткові кошти, що свідчить про визнання організацій в якості партнерів у процесі організації суспільного життя;

- ▶ турботи про спільний простір для всіх учасників суспільного життя
- ▶ дитячі садочки: будівництво дитячих садочків, які перебувають у власності гміни, виділення дотацій на роботу приватних дитячих садочків. Співвідношення між «гмінними» і приватними дитячими садочками становить 4:25, що свідчить про рівень взаємодії з приватним сектором, який дозволяє задовольняти соціальні потреби. Розмір дотацій для приватних дитячих садочків залежить від кількості дітей і визначається на основі середньої вартості перебування однієї дитини в комунальному дошкільному закладі;
- ▶▶ школи: постійне інвестування в школи, створення Центру підтримки підприємництва для молодих підприємців та охочих розпочати підприємницьку діяльність. Взаємодія органів влади гміни в навчальних процесах передбачає не лише виконання останніми наглядових функцій, але й додаткове фінансування будівництва, ремонтів і облаштування об'єктів, яке дозволяє забезпечити дітям вищий рівень умов у навчальних закладах. Повнолітня молодь, яка вже закінчила школу, має можливість долучитися до програми «Підприємницький Гродзиськ», у рамках якої відбувається підготовка майбутніх і молодих підприємців, які планують або вже пробувають робити перші кроки на ринку. У такий спосіб гміна заявляє про свою готовність допомагати молоді, співпрацювати з нею, підтримувати її та

I. Як працюють наші партнери в Польщі

спонукати до пошуку можливостей реалізації себе в професійному житті на території ґміни (ідея працевлаштування на території ґміни молоді, яка виїжджає до великих міст у пошуках привабливої роботи);

►► бібліотеки ґміни: нещодавно побудований за рахунок коштів Фондів ґміни Інтерактивний навчально-спортивний центр, тзв. Медіатека, став виконувати також функцію бібліотеки з можливістю використання цілого спектру інформаційних форм та засобів масової інформації. Бібліотека є партнером ґміни у формуванні ранніх інтересів, у відкритті природних здібностей дітей та молоді. Оснащення Медіатеки частково було профінансовано за рахунок коштів з Фондів ЄС, отриманих в рамках зовнішньої співпраці з установами, відповідальними за розподіл коштів ЄС.

►► Медіатека: об'єднання дорослих та осіб старшого віку навколо спільних інтересів, особистісний розвиток шляхом участі у спільних заняттях (театральних, вокальних, комп'ютерних, мовних, художніх і т.д.). У такий спосіб ґміна стає партнером дорослих мешканців і бере участь у їхньому особистісному розвитку.

►► парки: створення умов для розвитку туризму та відпочинку. Задоволення потреб мешканців вимагає коштів, які ґміна, здебільшого, повинна заробити самостійно.

Оскільки значна сума до бюджету ґміни надходить за рахунок сплати податків від фізичних осіб, керівництво ґміни намагається докладати всіляких зусиль, щоб якомога більше людей обирало Гродзиськ в якості постійного місця проживання. З цією метою на території ґміни створюється потужна рекреаційна інфраструктура. Що більш розвинутою вона буде, то більше людей сприйматимуть Гродзиськ як комфортне місце для проживання, і тим більшими будуть надходження до бюджету від нових мешканців.

►► зовнішні спортивні об'єкти. Побудовані з дотриманням високих стандартів спортивні об'єкти (відкриті спортивні майданчики, тренажери під відкритим небом і т.д.) є певною пропозицією ґміни для молодих людей, яка має на меті усунення негативних явищ серед молоді та зменшення рівня злочинності серед неповнолітніх. На питання до молоді: «Може, краще спорт?» відповідь є очевидною, зокрема, якщо пропозиція ґміни дійсно відповідає всім стандартам якості.

►► урочисті заходи для мешканців всієї ґміни (Міжнародний ярмарок регіональних продуктів, музичні концерти в парках)

I. Як працюють наші партнери в Польщі

► культура (Центр культури, районний Павільйон культури, зал очікування на залізничному вокзалі, парки). Гміна пропонує своїм мешканцям цілий спектр заходів у сфері культури. Оскільки гміні доволі складно конкурувати з великими містами, а в даному випадку гміна розташована в 30 км від Варшави, тому її пропозиція повинна бути не менш, а навіть більш цікавою для мешканців. Звучить, можливо, малоімовірно, але доволі часто саме так і трапляється, коли саме в Гродзиську, а не у Варшаві відбуваються

концерти всесвітньо відомих музикантів та виконавців. Павільйон культури належить до профільних районних осередків, що виконують функцію на зразок сільських клубів. На залізничному вокзалі органи гміни відповідають за роботу залу очікування, де всі пасажери в очікуванні потяга можуть оглянути виставку картин і фотографій, перечитати свіжу пресу, випити чай або каву, скористатися Інтернетом або ознайомитися з найновішими пропозиціями роботи від місцевих роботодавців.

► сільські клуби/світлиці. Гміна розглядає село як повноправного партнера суспільного життя, тому здійснює інвестиції в його інфраструктуру, оскільки це дозволяє зрівняти шанси мешканців віддалених сіл та міста. Високий рівень та якість оснащення світлиць сприяють тому, що мешканці починають їх активно використовувати (комп'ютерні класи для курсів, приміщення для зустрічей, спеціалізовані заняття і т.д.). Попри постійне зростання кількості клубів/світлиць, їх завжди менше ніж сіл, тому часто на два села є лише один клуб або одна світлиця, але все тут відбувається спільно, в атмосфері довіри та взаємодії.

- Гміна та органи місцевого самоврядування є партнером мешканців майже в усіх сферах життя і намагаються налагодити взаємодію майже з усіма соціальними групами мешканців, що проживають на її території. Отже, управління гміною в рамках моделі партнерства та співпраці є не лише метою, але й необхідним інструментом соціального порозуміння, який дозволить забезпечити збалансований розвиток як безпосередньо гміни та її адміністративних одиниць, так і індивідуальний розвиток її мешканців, що включені в багатогранний контекст співпраці з іншими учасниками суспільного та соціального життя.

Підготував Ян Пазьо, гміна Гродзиськ Мазовецький, 08.12.2018

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Управління в рамках моделі партнерства та співпраці на прикладі міста Плоцьк

1. Функціональна територія міста Плоцьк – правові передумови

У стратегічних документах ЄС, державних документах та документах Мазовецького воєводства важливим елементом є запровадження територіального і партнерського підходу до процесів управління розвитком. В нинішніх програмах ЄС в якості оптимальної моделі механізмів співпраці та фінансування на рівні воєводства розроблено Регіональні територіальні інвестиції. (РТІ).

Місто Плоцьк є третім за величиною містом найбільшого і найдинамічнішого за темпами розвитку воєводства в Польщі. Місто розташоване в зоні впливу найсильнішого міста – Варшави. З огляду на своє значення місто Плоцьк вважається потужним регіональним центром, у функціональну зону якого входять три повіти: Плоцький, Гостинський і Серпецький. Загалом територія партнерства становить 3300 км², і проживає на ній понад 309 тисяч мешканців.

Результатом такого підходу є налагодження партнерства між містом-громадою Плоцьк та громадами, які пов'язані з ним просторово і функціонально. Такий підхід дозволяє реалізувати політику розвитку шляхом інтеграції соціально-економічного та територіального виміру громади, що одночасно є площиною координації процесу визначення цілей та дій у регіоні. Метою укладеного партнерства є забезпечення ефективних каналів співпраці та розбудова єдиної системи реалізації, моніторингу та перевірки процесів стратегічного управління розвитком. У рамках партнерства реалізуються заходи та дії, спрямовані на інтегроване планування розвитку на Функціональній Території Міста Плоцьк. Щодо основної місії: ми прагнемо до реалізації єдиної політики розвитку, до комплементарності і взаємного доповнення заходів та дій.

Інвестиційний план для Функціональної території міста Плоцьк (ФТМП) визначає стратегію суспільно-економічного розвитку території і містить цілі та напрямки залучення доступних фінансових засобів, а також визначає способи їх використання. Згідно з взаємними погодженнями та опрацьованою моделлю співпраці місто Плоцьк є лідером територій і в рамках заходів та дій, передбачених програмами, співпрацює, передусім, зі старостами пові-

I. Як працюють наші партнери в Польщі

тів, розташованих на цій території, а також гмінами, які межують з містом Плоцьк. Будучи найбільшим центром регіону, Плоцьк є також місцем щоденних поїздок мешканців функціональної території. З огляду на це, однією зі сфер співпраці є громадський транспорт. Його робота є можливою завдяки внутрішньому суб'єкту міста-гміни Плоцьк, а саме ТОВ «Громадський транспорт», який уклав договори майже з 10 гмінами, в результаті чого доїхати до Плоцька можна навіть із віддалених гмін, розташованих від центру міста за 30 км.

Співпраця Плоцька на рівні гмін, зокрема з гмінами, що оточують місто, триває вже не один рік. Базується вона, передусім, на структурі зв'язків, які існують між гмінами – Союз гмін регіону Плоцьк об'єднує 18 гмін. Для адміністративної роботи було створено бюро, яке займається поточною діяльністю Союзу, натомість до складу правління входять керівники гмін, обрані з числа членів Союзу. Основною сферою діяльності даного об'єднання є питання, пов'язані із взаємодією та співпрацею органів місцевого самоврядування, а серед власних завдань – поведження з ТПВ на території гмін, які висловили бажання взяти участь у цьому процесі.

Українські органи місцевого самоврядування також можуть запровадити подібні рішення співпраці. Рекомендації стосовно певних структур, відповідальних за ухвалення рішень, вимагають відповіді, в першу чергу, на питання щодо можливості передачі власних завдань структурам об'єднаних органів самоврядування, і, по-друге, щодо ефективності реалізованих заходів та дій у новій адміністративній структурі. Якщо розраховувати лише на розробку спільних моделей реалізації заходів та стратегічного підходу до ключових питань у сфері розвитку, достатньо буде лише визначити рамки співпраці, які базуються на лідері функціонального простору і взаємних домовленостях у визначених сферах, напр., надання послуг у сфері громадського транспорту, які будуть основою для відповідних угод.

2. Стратегічне планування – розробка стратегії розвитку міста

У сфері стратегічного планування органи місцевого самоврядування мають велику свободу формування рішень, які б відповідали їхнім потребам розвитку. Відповідні записи про це, які є в законі, що стосується основних положень і принципів реалізації політики розвитку, а також у законі про органи місцевого самоврядування, вказують лише на необхідність ухвалення законодавчим органом організаційної одиниці відповідного документа. Доброю практикою є врахування в заходах та діях, передбачених програмою, контексту умов розвитку, визначених на вищому адміністративному рівні, відповідно, повіту, воєводства, країни, а також ЄС чи в міжнародних угодах.

У вступі до стратегії міста Плоцьк записано: «Немає єдиного та універсального методу стратегії розвитку. Стратегія розвитку міста є певною афірмацією громади Плоцька стосовно майбутнього. Саме тому стратегія міста Плоцьк

I. Як працюють наші партнери в Польщі

розробляється з урахуванням цілого кола зацікавлених груп населення і адресована усім мешканцям міста. При розробці стратегії розвитку міста Плоцьк, особи, причетні до цього творчого процесу, керувалися ідеєю створення максимально ефективного підходу до подальших спільних заходів та дій». Трансформуючи ці положення в українські реалії, необхідно враховувати роль лідера функціонального простору і завдань у сфері розвитку послуг вищого порядку для регіонального оточення. Для того, щоб планувати конкретні заходи та дії в цій сфері, необхідно розглянути окремі категорії втручання разом із потенційними користувачами та виконавцями заходів чи дій. Розгляду можливостей розвитку повинен передувати ретельний аналіз. Можливості розвитку повинні бути тісно пов'язані з фактичними проблемами і потребами, а також прагненнями, які повинні призвести до покращення умов життя мешканців міста і його оточення. Аналіз існуючого стану (вихідного стану) варто було б підсилити національним бенчмаркінгом, який дозволить визначити рівень розвитку міста в існуючих (поточних) економічних умовах. Точкою відліку можуть бути рейтинги або національний аналіз, але важливу роль у цьому повинні відіграти статистичні дані Державної служби статистики та Асоціації міст.

В роботі над стратегією незамінними є два складові елементи: створення окремої цільової структури всередині адміністрації і розробка процесу комунікації та взаємодії окремих зацікавлених сторін. Що стосується внутрішньої структури, важливим залишається спосіб комунікації та розподіл завдань, які дозволяють управляти процесом розробки стратегії і ефективно ухвалювати рішення щодо подальших кроків. Ключовим аспектом успішної реалізації стратегії є залучення в процес від самого його початку громади міста і надання т.зв. «інструментів залучення» тій чи іншій групі зацікавлених сторін. У місті Плоцьк було використано, зокрема, соціальні опитування, індивідуальні інтерв'ю (IDI), фокус-групи (FGI), відкриті стратегічні семінари, дискусії за участю експертів, зустрічі з представниками тематичних рад, що працюють при міському голові, внутрішні консультації, відкриті консультації з громадськістю при обговоренні документів, а також запрошення до ключових осіб міста.

Розробляючи стратегію, важливо визначити цілісну картину запланованого розвитку міста, з урахуванням політики, яка реалізується, а також способу формування документів нижчого порядку. В Польщі частина органів місцевого самоврядування намагається розширити Стратегію, що призводить до виникнення великого за обсягом тексту, неадекватного з точки зору змісту ідеї розробки основного бачення розвитку міста в майбутньому. У випадку міста Плоцьк зазначено, що каталог документів, необхідних для належної реалізації, являє собою список спеціалізованих розробок, які необхідно переглянути після ухвалення нової стратегії, а їх запровадження сприятиме реалізації безпосередньо стратегічного документа.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Стратегічне планування є постійним процесом, який вимагає як запровадження нових рішень, визначених у Стратегії, так і систематичного здійснення моніторингу і оцінки. Результати процесів запровадження та моніторингу повинні мати вимірний характер і базуватися на конкретних показниках та результатах.

3. Інтегроване управління містом в рамках моделі партнерства – політика розвитку

3.1. Політика економічного розвитку

Основною метою Політики економічного розвитку міста Плоцьк у 2012-2-22 рр. було визначення бачення економічного розвитку міста. Окрім визначення пріоритетів і сфер діяльності Політика містить опис бажаних цивілізаційних змін, а також цінностей, які є природнім шляхом для їх досягнення.

Оцінка економічної ситуації будь-якого міста вимагає погляду на нього в довгостроковій перспективі. Для цього необхідно взяти до уваги аналіз існуючої ситуації, прогноз основних тенденцій розвитку, зокрема в економічній та соціальній сферах, а також визначення на основі цього ключових завдань, які слід реалізувати для максимального використання потенціалу міста.

Повну картину існуючої ситуації створюють фі-

зичний потенціал міста (оточення, стан базової інфраструктури, а також доступність природних ресурсів), інтелектуальний капітал (рівень освіти, знань, досвіду та креативності), а також соціальний капітал (мережа більш-менш формальних/офіційних зв'язків між різними суб'єктами суспільного життя, в якій основне значення має довіра, вдячність та відданість, а також певні норми і зразки поведінки).

Слід зазначити, що Політика є стратегічним документом, який був розроблений ще 10 років тому. Неможливо передбачити усе, що станеться в майбутньому, тому неможливо запланувати конкретні заходи чи дії на такий довгий період. З огляду на це, роль Політики – це, передусім, визначення можливих напрямків динамічного економічного розвитку міста.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Політика економічного розвитку відповідає положенням вже неактуальної Стратегії сталого розвитку міста Плоцьк на 2012-2022 рр. Вона визначала рамки, в які вписувалися першочергові цілі, стратегічні сфери, операційні цілі та основні заходи та дії Політики економічного розвитку.

Другим документом, який у процесі розробки Політики економічного розвитку, вважався пріоритетним, була діюча Національна стратегія регіонального розвитку на 2010-2020 рр. УВ Стратегії визначено напрямки економічного розвитку польських регіонів, міст та сільських територій у довгостроковій перспективі. Окрім того, Стратегія містить опис способів діяльності державної адміністрації, які дозволяють досягти визначених у ній цілей.

При розробці Політики ми керувалися кількома основними положеннями, що впливали з Національної стратегії регіонального розвитку. Національною стратегією регіонального розвитку на 2010-2020 рр. передбачено підвищення транспортної доступності всередині регіонів. Вона передбачає забезпечення сполучення між метрополіями та іншими містами в рамках воєводства. Розширення зон впливу найбільших центрів у регіоні

має на меті організацію т.зв. човникового руху, який дозволить працювати у великому місті, а проживати в одному з міст регіону. Іншим завданням, на якому зосереджено увагу в Національній стратегії, є більш ефективне використання існуючого потенціалу (зокрема, туристичного, екологічного, культурного) воєводства в цілому, що сприятиме підвищенню рівня життя усіх його мешканців.

Окрім того, в місті Плоцьк проводилися заходи, спрямовані на розвиток його т.зв. столичних функцій. Полягали вони у сприянні процесам економічного розвитку, а також у підтримці завдань, які стосувалися підвищення рівня доступності до публічних послуг вищого порядку. Метою цих заходів було підвищення значущості та надання більшої динаміки розвитку базової мережі міст з акцентом на зростання конкурентоспроможності навколишніх територій. Серед запланованих завдань були концентрація економічних функцій, розвиток людських ресурсів, соціального капіталу, а також підвищення рівня інвестицій шляхом будівництва необхідної інфраструктури.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

В усіх документах, що розроблялися на національному рівні, великі міста розглядаються як потужні осередки регіонів, які безпосередньо або опосередковано впливають на розвиток гмін, що їх оточують. У документах підкреслювалася їх роль, яка при ухваленні рішень повинна нагадувати, що жодне місто не існує ізольовано і самостійно – кожне з них має своє, специфічне оточення, яке кардинальним чином впливає на рішення інвесторів та підприємців, якщо йдеться про місце розташування фірми чи її розвиток, і, відповідно, на подальший економічний розвиток міста.

3.1.1. Пошук інвесторів

3.1.1.1. Ринок праці

Прикладом взаємодії в рамках функціонального простору може бути, наприклад, співпраця у сфері ринку праці. Рівень безробіття в місті Плоцьк невисокий і не перевищує 7%, але ресурсів робочої сили часом недостатньо для задоволення потреб роботодавців міста Плоцьк – міська Служба зайнятості не в змозі надати цікаві пропозиції. Отже, завдяки співпраці з Управліннями праці навколишніх повітів, ринок праці підсилюється працівниками з цих територій. Будучи потужним економічним осередком, місто Плоцьк має широку зону регіонального впливу, а його функціональна територія охоплює 3 великих повіти – Плоцький, Гостинський і Серпецький. На територіях, де проживає майже 210 тис. осіб, середній рівень безробіття становить 15,6%, що є потужним резервом для ринку праці в місті.

3.1.1.2. Території під інвестиції

На інвестиційну привабливість впливає цілий ряд факторів: доступність територій під інвестиції, економічний клімат, інтелектуальний капітал, національні та міжнародні транспортні сполучення, існуючі та майбутні плани розвитку регіону. Враховуючи всі ці фактори, важливо створювати умови для розвитку економічного потенціалу функціонального простору міста Плоцьк шляхом підтримки і реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на розвиток дорожньої інфраструктури на промислових територіях, а також їх упорядкування і підготовки до здійснення господарських функцій.

В Інвестиційному плані для Субрегіону Плоцьк, що входить до Проблемних сфер стратегічного втручання – «Функціональна територія міста Плоцьк» - облаштування нових територій під інвестиції є одним із провідних проектів, який повинен вплинути на розвиток території в цілому. Однією з територій, що розглядається як територія для можливих інвестицій, є мікрорайон Тшепово. Місто займається підготовкою та облаштуванням цих територій до того рівня, який дозволить розпочати на них реалізацію інвестиційних проектів. З огляду на безпосереднє сусідство з нафтопереробним заводом, ці території належать до територій виробничо-промислового призначення. Відсутність технічної інфраструктури значно обмежує можливості реалізації інвестицій на території як міста, так і навколишніх гмін, які межують із даною територією.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Заплановані заходи передбачають:

- ▶ будівництво нових відрізків вулиць, які дозволять приєднати існуючу інфраструктуру до мережі доріг повіту
- ▶ підготовку території під інвестиції шляхом будівництва технічної інфраструктури разом із необхідною внутрішньою системою сполучення,
- ▶ модернізацію існуючих вулиць разом з необхідною інфраструктурою.

Усі ці заходи та дії є складовою комплексного підходу до розвитку зони економічної активності. Упорядковані нові шляхи сполучення разом із повною технічною інфраструктурою значно вплинуть на зростання рівня інвестиційної привабливості даної території, а також забезпечать функціональну та просторову єдність новостворених територій під інвестиції у місті Плоцьк та сусідніх гмін. Окрім того, це значною мірою сприятиме розвантаженню транзитного руху, який на сьогоднішній день пролягає центральними вулицями міста. Запропоновані заходи частково вирішують питання перевезення небезпечних речовин із терміналу PKN ORLEN.

Загалом, слід зазначити, що основна мета даних заходів та дій полягає у зростанні конкурентоспроможності міста Плоцьк зі збереженням принципів сталого розвитку та раціонального використання ресурсів. До більш конкретних цілей належать:

1. створення сприятливих умов для розвитку економічного потенціалу території;
2. покращення доступності до підготовлених під інвестиції територій,
3. створення можливостей для реалізації інвестиційних проектів на територіях з найбільшим потенціалом розвитку;
4. підвищення конкурентоспроможності та інноваційного характеру функціонального простору міста Плоцьк;
5. створення нових робочих місць.

Дії та заходи інвестиційного характеру буде доповнено реалізацією комплексних і скоординованих дій, що спрямовані на покращення економічного іміджу функціональної території міста Плоцьк та регіону і передбачають, зокрема, економічну промоцію на національному рівні, а також інтенсивний розвиток міжнародних економічних зв'язків шляхом підтримки співпраці між підприємцями. Це слугуватиме також підтримці потенціалу науково-дослідних робіт на регіональному рівні.

На реалізацію заходів та дій у рамках «Підготовки територій під інвестиції в місті Плоцьк шляхом будівництва технічної інфраструктури разом із внутрішньою системою сполучення» місто отримало понад 27 млн. PLN з Європейського фонду регіонального розвитку, що становить близько 30% від загальної вартості інвестиційного проекту.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

3.1.2. Підтримка підприємництва

У сфері підтримки підприємництва в його широкому розумінні найважливіша роль органів місцевого самоврядування полягає, передусім, у створенні належних умов для його розвитку. Цього розвитку можна досягти шляхом запровадження змін, які призведуть до розповсюдження інвестиційних пропозицій, наданих містом Плоцьк, та до зростання їхньої привабливості для закордонних інвесторів, або ж шляхом створення системи заохочень, які сприятимуть ухваленню мешканцями рішень стосовно початку або розвитку власної підприємницької діяльності.

Основними факторами, які обмежують активність органів місцевого самоврядування у сфері підтримки підприємництва є діючі правові урегулювання та кількість доступних фінансових засобів. Ці перші створюють рамки для діяльності гмін, а обмеження бюджету є важливим чинником, який значно лімітує дії органів місцевого самоврядування.

Найбільш ефективним методом підтримки підприємництва на місцевому рівні є співпраця органів самоврядування з владою навколишніх гмін, установами бізнес-середовища, академічним середовищем та працюючими підприємцями, які можуть надати неоціненну підтримку в цій сфері, поділившись своїм практичним досвідом. Завдяки передачі досвіду сектор бізнесу може ефективно інформувати про свої очіку-

вання і потреби, зокрема ті, які знаходяться в компетенції органів місцевого самоврядування, а міста та гміни, у свою чергу, можуть отримувати цінну інформацію, яка в подальшому набиратиме форми конкретних заходів та дій.

Прикладом такої співпраці може бути організація і проведення Світового тижня підприємництва. Цей міжнародний проект, який популяризує свідомий розвиток, активну позицію в житті та втілення бізнес-ініціатив, реалізується починаючи з 2008 року і на сьогодні охоплює 170 країн. Щороку в листопаді організації, установи та фірми, зацікавлені в розвитку підприємництва, організують безкоштовні тренінги і семінари, дебати, рекламні кампанії зі сфери початку та розвитку власної господарської діяльності, побудови ме-

I. Як працюють наші партнери в Польщі

режі контактів, розвитку стартапів, повернення на ринок праці, переговорів з роботодавцями, розвитку власної марки та ін.

Плоцьк є регіональним координатором даної події, що передбачає його співпрацю з громадами, навчальними закладами, фірмами та установами з території північної Мазовії з метою підготовки програми. Місто виділяє додаткові кошти на частину подій, які відбуваються в рамках Світового тижня підприємництва.

<https://tydzienprzedsiebiorczosci.pl/>

3.1.3. Економічна промоція

Органи місцевого самоврядування можуть ефективно впливати на процеси залучення інвесторів. Для пошуку нових фірм міста повинні зосередитися на декількох основних сферах, а саме:

- ▶ на активній зовнішній економічній популяризації, яка проводитиметься на міжнародному, національному та регіональному рівнях;
- ▶ на реалізації спільних публічно-приватних ініціатив (агентства нерухомості, забудовники),
- ▶ на швидкому і якісному обслуговуванні інвесторів;
- ▶ на скоординованій побудові іміджу;
- ▶ на інших, окрім фінансових, перевагах;
- ▶ на підтримці після завершення реалізації інвестиційного проекту;
- ▶ на інвестиціях, вигідних у довгостроковій перспективі (освіта, інфраструктура, продуктивність),
- ▶ на розвитку додаткових пропозицій (сфер) – культура, спорт і відпочинок.

На перше місце завжди ставлять економічну промоцію, завдання якої полягає в передачі та популяризації інформації не лише про наявні території під інвестиції, але й також про привабливість міста і регіону, де в майбутньому може працювати і жити потенційний інвестор.

Приклади співпраці між громадами.

Гміни, розташовані навколо міста Плоцьк, рекламують одна одну під час різноманітних заходів економічного і туристичного характеру, які відбуваються в країні та за кордоном, напр. в рамках торговельно-економічної місії чи інвестиційних ярмарків: MIPIM (Канни, Франція), EXPO Real (Мюнхен, Німеччина), CIFIT (Сямень, Китай), EKG (Катовіце, Польща) або туристичних ярмарків ITB (Берлін, Німеччина), TT Warsaw (Варшава, Польща), Tour Salon (Познань, Польща).

Реалізацію спільних проектів фінансово і технічно підтримують організації, що об'єднують громади з регіону Мазовії, наприклад:

I. Як працюють наші партнери в Польщі

- ▶ Агентство розвитку Мазовії <http://www.armsa.pl/>
- ▶ Польське агентство інвестицій і торгівлі <https://www.paih.gov.pl/pl>
- ▶ Польське агентство розвитку підприємництва <https://www.parp.gov.pl/>
- ▶ Мазовецька регіональна туристична організація <http://mrot.pl/>
- ▶ Польська туристична організація <https://www.pot.gov.pl/pl/o-pot/wspolpraca-z-regionami/lokalne-organizacje-turystyczne>
- ▶ Асоціація туристичних ґмін Гостинського поозер'я <http://www.pojezierzegostyninskie.pl/>
- ▶ Участь у закордонних подіях та заходах коштує досить дорого, тому для невеликих ґмін це часто було б неможливим, якби не підтримка регіональних і національних установ (напр., ПАІІТ чи МРТО), які запрошують міста, що об'єдналися, для організації спільних стендів на виставках.

3.2. Просторова політика

Стратегічне планування являє собою комплекс програм, планів і завдань, спрямованих на досягнення стратегічних цілей. Їх досягнення, особливо якщо йдеться про трансформацію окремих фрагментів міста, вимагає співвідношення цих намірів із простором. Процес планування в Польщі базується на двох основних видах документів, а саме: Дослідженні умов і напрямків просторового планування та Міських планах просторового розвитку. В Дослідженні, яким охоплено всю територію ґміни, визначено основний спосіб використання великого міського простору, натомість Міські плани розроблено для довільних територій, лише попередньо вказують їхні межі. Стосовно міста Плоцьк 52 Міські плани охоплюють майже 37% від загальної площі міста. З метою оцінки актуальності Дослідження і Планів міський голова здійснює аналіз змін у просторовому плануванні ґміни, оцінює прогрес у розробці місцевих планів і розробляє багаторічні програми їх підготовки на основі положень Дослідження та з урахуванням рішень, що містяться в реєстрах. Пов'язане це з тим фактом, що положення діючих Міських планів можуть не відповідати потребам розвитку або потребам власників нерухомого майна, про яке йдеться в планах. Важливим питанням є також т.зв. «будівельний рух» на територіях, про які не згадується в Міських планах і на яких може спостерігатися неконтрольоване будівництво на основі альтернативного рішення, яким є постанова про умови забудови або рішення для громадських цілей.

Окрім заходів та дій, передбачених законодавством, додатковий просторовий аналіз проводиться також при розробках планів у міській раді міста Плоцьк. Серед заходів, пов'язаних із рішенням стосовно запланованих власних інвестицій міста, розробляються також концепції упорядкування окремих частин міста. Вони можуть стосуватися як повної допоміжної адміністративної одиниці ґміни, до яких належать міські мікрорайони, так і окремого фрагменту: міської площі, кварталу або ж композиції будинків.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Наступним заходом у сфері можливих змін на території органу самоврядування і результатом цих заходів є розробки з використанням системи т.зв. просторової інформації. Стосуються вони представлення у вигляді мапи розташування на території міста різних елементів просторового планування, наприклад, велосипедних доріг, доступу до зупинок громадського транспорту, розташування об'єктів, внесених до реєстру або обліку пам'яток.

У сфері просторового планування важливу роль відіграє інформаційне оснащення і доступні облік та ресурс даних. Вони є необхідною вихідною точкою для здійснення наступних кроків.

3.3. Інвестиційна політика

3.3.1. Планування міських інвестицій

Перспективи розвитку міста Плоцьк базуються на стратегічному плануванні та реалізації основних напрямків розвитку. В рамках системи витрат бюджетних коштів ключове значення мають фінансові засоби, скеровані на реалізацію завдань інвестиційного характеру. Перспектива фінансування інвестиційного проекту стосується планування витрат на період декількох наступних бюджетних років. У міській раді міста Плоцьк створено Відкритий каталог міських інвестицій. Це документ, в якому зібрана інформація про інвестиційні потреби міста, а також інформація стосовно попередньої вартості задоволення цих потреб. Зазначений вище каталог використовується для відбору найважливіших інвестиційних завдань, які передаються міському голові міста Плоцьк в якості рекомендацій при розробці міського бюджету на наступний рік та проекту багаторічного фінансового прогнозу на наступний і подальші роки. Відбір завдань здійснюють учасники Групи з питань планування міських інвестицій.

До процесу створення Відкритого каталогу міських інвестицій залучені: секції та організаційні підрозділи міської ради міста Плоцьк, господарські товариства з участю міста, а також допоміжні підрозділи міської ради, зокрема, Ради мешканців мікрорайонів. Окрім подачі заповнених інвестиційних бланків, зазначені вище учасники інвестиційного процесу зобов'язані надати короткий опис поданих ними завдань, розміщених у пріоритетному порядку – від найважливішого до найменш термінового. Термін подачі необхідних документів спливає 15 травня кожного року.

У процесі робіт над вибором інвестиційних пріоритетів члени Групи з питань планування міських інвестицій аналізують пропозиції, подані до Відкритого каталогу міських інвестицій, розглядаючи їх з точки зору:

- ▶ попередніх фінансових зобов'язань, пов'язаних з початком реалізації даної пропозиції/завдання в попередні роки;
- ▶ можливості співфінансування інвестиційного проекту за рахунок зовнішніх джерел (зокрема, ЄС та державного бюджету);

I. Як працюють наші партнери в Польщі

- ▶ можливості реалізації заходів у рамках публічно-приватного партнерства;
- ▶ інвестиційних пріоритетів, наданих суб'єктами-заявниками.

Для ефективного використання бюджетних засобів члени Групи беруть до уваги також зв'язок інвестиції з іншими запланованими завданнями, а також застосовують принцип раціонального планування просторового розвитку міста. Такий підхід може бути застосований в українських органах місцевого самоврядування і не вимагає спеціальних правових рішень, а лише чіткості в адміністративно-організаційній діяльності.

Реалізація нових інвестицій можлива, перш за все, за рахунок коштів із бюджету міста, але інвестиційні проекти гміни реалізуються також товариствами міста-гміни Плоцьк. Прикладом великих інвестиційних проектів є основні завдання гміни в сфері водопровідно-каналізаційного господарства, за реалізацію яких відповідає ТОВ «Водоканал міста Плоцьк». Гнучка модель створення господарських товариств дозволила реалізувати ключові завдання, пов'язані з наданням важливих соціальних та економічних послуг, зокрема, модернізувати автобусно-залізничний вокзал або облаштувати території під інвестиції.

Планування бюджетних завдань на рік і тих, що беруться до уваги в Багаторічному фінансовому прогнозі, є одним з обов'язків зі сфери планування, про які йдеться в Законі про публічні фінанси. Заходи в цьому напрямку є безпосереднім результатом рішень, ухвалених при укладанні Відкритого каталогу міських інвестицій, а також рішень стосовно інвестиційних проектів, які скеровано на реалізацію. Бюджетні положення та заходи, зазначені в Багаторічному фінансовому прогнозі, дозволяють виконувати різноманітні дії, керуючись положеннями Закону про державні закупівлі, а також реалізувати запроектовані заходи.

3.3.2. Публічно-приватне партнерство

Публічно-приватне партнерство стає дедалі популярнішим і затребуваним способом реалізації інвестиційних проектів, ініційованих органом місцевого самоврядування. Воно вже не сприймається як трудомістка і ризикована примха більш сміливих міст. Доволі часто публічно-приватне партнерство є необхідністю в ситуації невеликих фінансових можливостей бюджетів. Без пошуку зовнішніх джерел фінансування багато гмін просто не мали б можливості реалізувати необхідні інвестиційні проекти. Фінансування за рахунок фондів ЄС перестає бути привабливим, кредитоспроможність зменшується, але міста й надалі прагнуть розвиватися! Вони хочуть приваблювати нових мешканців та інвесторів сучасною дорожньою, освітньою, медичною і спортивно-відпочинковою інфраструктурою, вони хочуть бути «смарт» і швидко реагувати на зростаючі потреби та очікування мешканців. Публічно-приватне

I. Як працюють наші партнери в Польщі

партнерство є дуже гарним рішенням у будь-якій сфері публічних послуг не лише з огляду на можливість використання зовнішнього фінансування, але й з огляду на ноу-хау приватного партнера, який може надавати послуги не лише високої якості, але нерідко дешевше, швидше і ефективніше.

«Дружба» міста Плоцьк з публічно-приватним партнерством розпочалася з 2004 року. Тоді ООН обрало Плоцьк місцем генерального офісу тренінгового центру CIFAL (Міжнародний тренінговий центр для органів місцевої влади) (franc. Centre International de Formation des Autorites/Acteurs Locaux), мета діяльності якого полягала в підготовці міст Центрально-Східної Європи до роботи за формулою публічно-приватного партнерства.

У 2013 році, базуючись на доволі невеликому досвіді інших польських міст, розпочалася підготовка до реалізації пілотного проекту енергомодернізації громадського будинку за формулою ESCO.

Предметом проекту була реалізація інвестиції, яка передбачала розробку проекту і проведення комплексної енергетичної модернізації 24 громадських об'єктів, розташованих на території міста-гміни Плоцьк, для зменшення вартості споживання теплової та електричної енергії. Початково розглядалася можливість модернізації 26 будинків, однак у процесі аналізу та конкурентного діалогу ця кількість скоротилася до 24 будинків заради збереження основних положень проекту. Обсяг робіт передбачав будівельні роботи, пов'язані з модернізацією системи центрального опалення, джерел тепла, вентиляційної системи, системи постачання гарячої води, утеплення будинків, використання відновлюваних джерел енергії, а також запровадження системи управління енергією на об'єктах. Проектом були охоплені громадські будинки, які перебувають у розпорядженні організаційних підрозділів міста-гміни Плоцьк, зокрема:

- ▶ міські ясла,
- ▶ міський дитячий садок,
- ▶ початкові школи,
- ▶ гімназія,
- ▶ комплекси шкіл,
- ▶ міський басейн,
- ▶ комплекс будинків міської ради міста Плоцьк (ратуша).

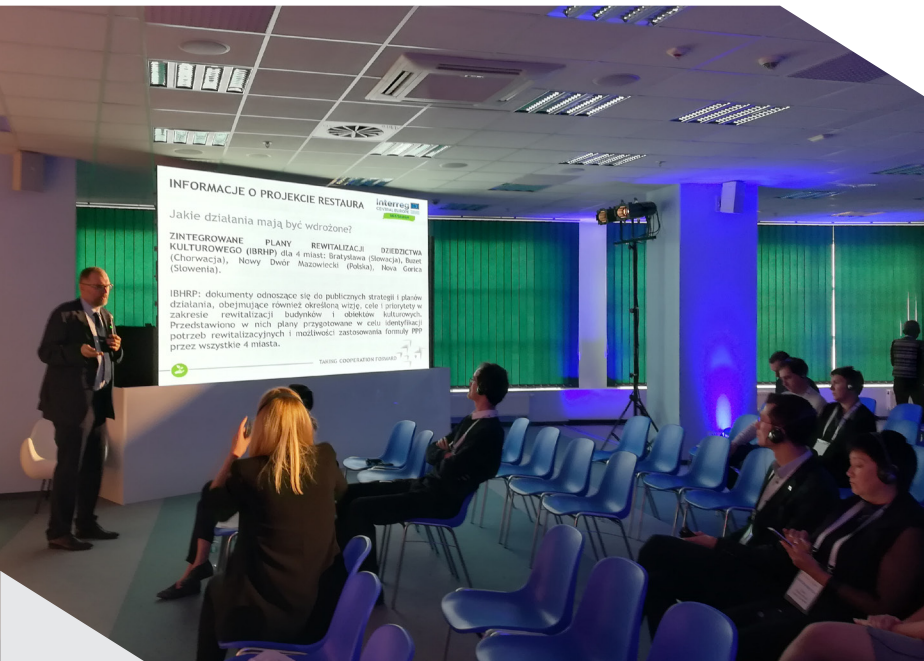

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Згідно з договором про публічно-приватне партнерство Приватний партнер зобов'язався забезпечити фінансову сторону проекту, тобто оплатити вартість проектних робіт, будівельних робіт, закупівлі, монтажу та обслуговування відновлюваних джерел енергії, процесів управління енергією і ліквідації аварій, які можуть виникнути в період утримання об'єктів у сфері проведеної модернізації. Приватний партнер реалізує заходи в рамках Етапу будівництва і Етапу управління.

Приватний партнер зобов'язався досягти економії електричної та теплової енергії, вартість яких він представив у проектній пропозиції. Економії буде досягнуто після проведення будівельних робіт та в результаті належного управління енергією протягом 17 років згідно з положеннями і принципами, викладеними в договорі про публічно-приватне

партнерство. Економія підраховується на основі звітів стосовно фактичного споживання теплової та електричної енергії у співвідношенні до базових даних, отриманих на основі середнього споживання енергії за попередні роки на окремих об'єктах та відповідно до методики розрахунку економії, вказаної в договорі у річному масштабі. Для проекту в цілому економія становитиме:

- ▶ 12.184,0 ГДж, тобто 25,4 % в річному вимірі для теплової енергії
- ▶ 582.680,0 кВт/год., тобто 32,7 % в річному вимірі для електричної енергії.

Платою для приватного партнера будуть циклічні виплати, які здійснюватимуться державним органом згідно з правилами та принципами, викладеними в Договорі про публічно-приватне партнерство. Платежі розбито на дві частини – плата за виконання Етапу робіт і плата за реалізацію Етапу управління.

Грошові засоби на виплати для приватного партнера походять із загальної суми заощаджень, отриманих внаслідок проведеної енергомодернізації. Місто не передбачає інших платежів приватному партнеру. В разі, якщо приватний партнер не досягне гарантованої економії або неточно оцінить обсяг робіт, необхідних для її досягнення, державний орган не гарантує приватному партнерові ані прибутку з проекту, ані відшкодування інвестованого капіталу.

I. Як працюють наші партнери в Польщі

Аналізуючи весь процес підготовки та реалізації проекту за формулою публічно-приватного партнерства, не можна сказати, що було легко і без проблем. Не було. Через 17 років можна буде сказати, чи проектом досягнуто всіх передбачених у ньому результатів, але вже сьогодні можна стверджувати, що воно було цього варте. 24 громадських об'єкти отримали новий вигляд та нову якість. Місто не витратило зайвих коштів, не збільшило заборгованості, воно турбується про стан навколишнього середовища та здоров'я мешканців, і, відповідно, може призначити бюджетні кошти на інші цілі. В результаті реалізації проекту місто отримало цінного партнера, з яким співпрацюватиме протягом усього періоду дії договору.

Підписання договору з консультантом: 31 березня 2013 р.

Дата підписання договору: 4 листопада 2015 р.

Закінчення етапу робіт: 28 лютого 2017 р.

Строк дії договору: 17 років

Вартість проекту: 32 979 684,96 PLN брутто

Фінансування проекту: 100 % за рахунок отриманої економії

Річний рівень гарантованої економії – близько 1,9 млн. PLN

Успіх реалізації першого пілотного проекту за формулою публічно-приватного партнерства дозволив владі міста побачити потенціал і можливості такої форми роботи при реалізації державних проектів. Плоцьк планує й надалі використовувати модель публічно-приватного партнерства при реалізації наступних інвестиційних проектів. Зараз триває конкурентний діалог, пов'язаний з вибором партнера, який повинен побудувати спортивно-відпочинковий центр із басейном. Розпочато попередній аналіз перед початком реалізації наступного етапу термомодернізації майже 40 громадських будинків. У планах також модернізація вуличного освітлення. Тривають роботи над інвентаризацією та енергетичним аудитом для майже 14 тисяч пунктів освітлення. Для пошуку партнера для будівництва чергового спортивного центру і колумбарію планується застосувати формулу концесії.

Не слід боятися публічно-приватного партнерства, оскільки воно є однією з багатьох можливостей фінансування державних інвестиційних проектів. Незважаючи на, можливо, дещо складні процедури, варто опанувати цю формулу співпраці, оскільки це дозволить реалізувати місту дорогі та складні інвестиційні проекти, використовуючи знання і досвід приватних партнерів. Завдяки цьому місто отримає інфраструктуру і послуги нової, кращої якості, які враховують потреби мешканців та оточення, що не стоїть на місці.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Чисте довкілля – здорове життя

I. РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТКА ПРОГРАМИ І ПРОЕКТУ

Назва програми і проекту регіонального розвитку, що може реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (далі – проект)	Чисте довкілля – здорове життя			
Заявник (найменування органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим / місцевого органу виконавчої влади / органу місцевого самоврядування)	Станишівська сільська рада Житомирського району Житомирської області			
Тематичний напрям реалізації проекту	Благоустрій, екологія			
Період реалізації проекту (з (місяць / рік) - до (місяць / рік))	з 01.01.2019 року до 31.12.2019 року			
Обсяг співфінансування проекту з місцевого бюджету, тис. грн. 1689,0	1-й рік	2-й рік	3-й рік	Разом
	---	---	5352,4	
Обсяг співфінансування проекту інших учасників проекту, тис. грн.	3663,4	---	---	
Назва регіону, в якому реалізується проект	Житомирська область,			
Назва району, в якому реалізується проект	Житомирський район			
Прізвище, ім'я, по батькові керівника заявника	Матвійчук Юрій Вікторович			
Телефон, факс, e-mail заявника	(0412) 49-27-10, stansilrada@ukr.net			
Посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, відповідальної за реалізацію проекту				
Телефон, факс, e-mail особи, відповідальної за реалізацію проекту	(0412) 49-27-10, stansilrada@ukr.net			
Сільський голова	Ю.В. Матвійчук			

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

II. ЗМІСТ ПРОЕКТУ

- I. Реєстраційна картка проекту
- II. Зміст проекту
- III. Проект
  1. Анотація проекту
  2. Детальний опис проекту
    - 2.1. Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект
    - 2.2. Мета та завдання проекту
    - 2.3. Основні заходи проекту
    - 2.4. План-графік реалізації заходів проекту
    - 2.5. Очікувані кількісні та якісні результати від реалізації проекту
    - 2.6. Інновації проекту
    - 2.7. **Заходи з інформування громади про проект та участь громади в його розробленні**
- IV. Бюджет проекту
  - 4.1. Загальний бюджет проекту
  - 4.2. Розклад бюджету за статтями видатків
  - 4.3. Очікувані джерела фінансування
- V. Інформація про учасників реалізації проекту
- VI. Ризики проекту

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

III. ПРОЕКТ

1. Анотація проекту

Назва проекту: «Чисте довкілля – здорове життя».

Актуальність проекту «Чисте довкілля – здорове життя» полягає у необхідності забезпечення екологічно чистого довкілля та навколишнього середовища, виховання у громадськості свідомого господарського ставлення до природи, почуття відповідальності за свою діяльність у навколишньому середовищі, запровадженні ефективного механізму поводження з твердими побутовими відходами (надалі – ТПВ) у Станишівській об'єднаній територіальній громаді (надалі – ОТГ).

Основною проблемою, на вирішення якої спрямовано проект, є забруднення навколишнього середовища та порушення екологічного балансу внаслідок засмічення довкілля. Така ситуація виникла внаслідок відсутності системи роздільного збирання ТПВ та своєчасного надання послуг із вивезення сміття на всій території громади. Не використовується сповна потенціал громади та громадських організацій у формуванні екологічної культури наших співгромадян, недостатньо проводиться інформаційно-просвітницька робота серед населення. Наявні ресурси, а також форми та методи роботи, які є в громаді, не вирішують у цілому питання забруднення території населених пунктів, водного та лісового фонду.

Проектом ми ставимо перед собою наступні завдання:

- ▶ ліквідація стихійних сміттєзвалищ та запобігання їх утворенню в майбутньому;
- ▶ формування системи управління ТПВ шляхом розробки схеми очищення населених пунктів, встановлення контейнерів для роздільного збору та вивезення сміття;
- ▶ реалізація комплексної програми розчистки та регулювання русл річок, зокрема проекту «Реконструкція об'єкту: «Відродження природних джерел та їх витоків уздовж річки Гуйва з метою відновлення та поліпшення її гідрологічного режиму в адміністративно-територіальних межах Станишівської сільської ради Житомирського району Житомирської області»;
- ▶ формування у жителів громади екологічної культури, дбайливого ставлення до навколишнього середовища та раціонального поводження з ТПВ.

Очікуваним результатом реалізації проекту стане чисте довкілля, здорові умови для проживання, привабливість території для відпочинку.

Цільовими групами проекту є мешканці населених пунктів, Станишівська сільська рада, Житомирська районна рада, Житомирська обласна рада, громадські організації, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, приватні підприємці та працівники підприємств, що знаходяться на території громади.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Співвиконавцями проекту є підприємства, що працюють у сфері поводження з відходами, надавачі послуг – переможці тендерів (переговорних процедур), проектні організації, сусідні громади та інші.

2. Детальний опис проекту.

2.1. Опис проблеми, на розв'язання якої спрямований проект.

Станишівська об'єднана територіальна громада створена на базі 6 сільських рад Житомирського району Житомирської області - Зарічанської, Ліщинської, Луківської, Пісківської, Станишівської та Туровецької. До складу громади входить 16 населених пунктів - Бистрі, Вершина, Грабівка, Зарічани, Кринички, Лісівщина, Ліщин, Лука, Млинище, Мошківка, Піски, Скоморохи, Слобода-Селець, Станишівка, Тарасівка та Туровець. Загальна площа території громади становить 185,5 км², загальна чисельність становить 11 911 осіб.

Розміщена Станишівська ОТГ поряд з обласним центром, автошляхами міжнародного значення та залізницею.

Адміністративний центр Станишівської ОТГ – село Станишівка, розташоване на правому березі річки Тетерів, за 9,5 км від обласного центру Житомир.

Територією громади протікають річки Тетерів та Гуйва, які є основними постачальниками води міста Житомир та населених пунктів громади.

На території Станишівської ОТГ налічується 5 загальноосвітніх шкіл, 5 дошкільних навчальних закладів, 19 закладів культури (будинки культури, клуби, бібліотеки), 10 закладів охорони здоров'я (амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти).

На території громади зареєстровані та працюють 159 юридичних осіб та 130 фізичних осіб-підприємців.

Громада Станишівської сільської ради має проблеми, характерні для більшості територіальних громад, зокрема забруднення навколишнього середовища (в т. ч. водойм та прибережної зони, лісів), недостатня організація системи збору та вивезення ТПВ, зокрема відсутність роздільного збору та видалення відходів, утворення стихійних сміттєзвалищ, низький рівень правової освіти населення стосовно шляхів утилізації побутових відходів та свідомої відповідальності за чистоту навколишнього середовища.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

В громаді не облаштовані і не визначені місця складування відходів, що призводить до перетворення лісових масивів, узлісь, узбіч доріг, територій сільських садиб у неорганізовані сміттєзвалища. Суттєво підсилює цю проблему своєрідне географічне розташування Станишівської ОТГ поряд із обласним центром, і ця обставина також спричиняє значне засмічення узбіч автомобільних доріг.

Разом із тим Станишівською ОТГ частково забезпечено централізований збір сміття в селах Станишівка та Зарічани, укладено меморандум про співпрацю з м. Житомиром.

З метою вдосконалення технологічних схем поводження з ТПВ в сільських населених пунктах вважаємо за

необхідне створення відповідних організаційних, нормативно-правових, економічних та інформаційних передумов, а саме: проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення, бізнесу, навчання учнів екокультури, розробка схеми очищення населених пунктів, організація роздільного збору сміття та своєчасного його вивезення. Ця робота має базуватися на підвищенні екологічної свідомості населення громади, дієвому контролю за порушеннями у цій сфері. Адже неякісна та

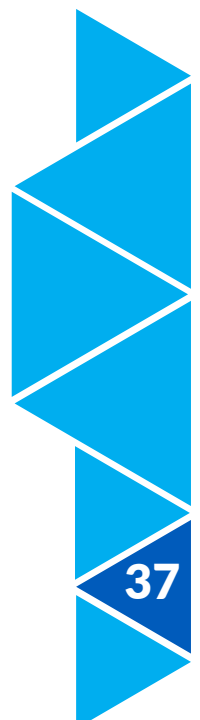
несвоєчасна утилізація ТПВ призводить до забруднення навколишнього природного середовища і негативно впливає на здоров'я людей.

Окрім того, з 1 січня 2018 року в Україні введені в дію зміни до Закону «Про відходи», які передбачають сортування сміття та заборону на захоронення неперероблених побутових відходів.

Соціальним аспектом вирішення проблеми поводження з відходами безперечно є підвищення рівня екологічної культури населення, його громадянської свідомості й активності, поліпшення стану довкілля та зниження ризику для здоров'я мешканців населених пунктів громади.

Очищені від стихійних смітників площі слугуватимуть для потреб територіальної громади.

Порушені у проекті питання відповідають основним принципам державної політики щодо поводження з ТПВ, визначеній у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, та відображені у Стратегії розвитку Житомирської області на період до 2020 року.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Цільовими групами проекту є мешканці населених пунктів, Станишівська сільська рада, Житомирська районна рада, Житомирська обласна рада, громадські організації, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, приватні підприємці та працівники підприємств, що знаходяться на території громади, підприємства, що працюють у сфері поводження з відходами, надавачі послуг – переможці тендерів (переговорних процедур), проектні організації, сусідні громади та інші.

Проект акцентує увагу на проблемі забруднення довкілля та забезпечує реалізацію державної політики у сфері поводження з твердими побутовими відходами.

2.2. Мета і завдання проекту

Метою проекту «Чисте довкілля – здорове життя» є забезпечення екологічно чистого довкілля, виховання у громадськості свідомого господарського ставлення до природи, почуття відповідальності за свою діяльність у навколишньому середовищі.

Для досягнення поставленої мети ми плануємо виконати такі завдання:

ліквідація стихійних сміттєзвалищ та запобігання їх утворенню в майбутньому;

формування системи управління ТПВ шляхом розробки схеми очищення населених пунктів, **організації роздільного збору сміття, встановлення** контейнерів для роздільного збору та вивезення сміття;

відновлення природного стану водних ресурсів та прибережних зон шляхом реалізації комплексної програми розчистки та регулювання русл річок, зокрема проекту «Реконструкція об'єкту: «Відродження природних джерел та їх витоків уздовж річки Гуйва з метою відновлення та поліпшення її гідрологічного режиму в адміністративно-територіальних межах Станишівської сільської ради Житомирського району Житомирської області»;

формування у жителів громади екологічної культури, дбайливого ставлення до навколишнього середовища та раціонального поводження з ТПВ.

2.3. Основні заходи в рамках проекту

Для реалізації завдань проекту «Чисте довкілля – здорове життя» необхідно провести наступні заходи:

- ▶ Організаційні та підготовчі заходи;
- ▶ формування робочої групи для реалізації проекту;
- ▶ інформування населення щодо заходів проекту та наслідків його реалізації для громади;
- ▶ налагодження взаємодії між органами влади та учасниками проекту;
- ▶ визначення об'ємів утворення та розміщення відходів.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Формування системи управління ТПВ:

- ▶ розробка схеми очистки населених пунктів;
- ▶ облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання ТВП;
- ▶ встановлення контейнерів для роздільного збирання ТВП;
- ▶ проведення тендерів на закупівлю послуг з оренди екоконтейнерів та видалення ТПВ;
- ▶ укладення договорів з переможцями тендерів.

Формування екологічної культури населення:

- ▶ розробка та видання інформаційного буклету на екологічну тему;
- ▶ проведення у школах навчально-роз'яснювальних заходів на екологічну тематику;
- ▶ проведення навчальних семінарів, круглих столів із залученням спеціалістів-екологів;
- ▶ проведення «толоки» з метою прибирання території громади.

Відновлення природного стану водних ресурсів та прибережних зон:

- ▶ Реалізація комплексної програми розчистки та регулювання русл річок, зокрема проекту «Реконструкція об'єкту: «Відродження природних джерел та їх витоків уздовж річки Гуйва з метою відновлення та поліпшення її гідрологічного режиму в адміністративно-територіальних межах Станишівської сільської ради Житомирського району Житомирської області»

Місцевий правовий супровід передбачається здійснювати шляхом ухвалення відповідних рішень сільською радою, результатів проведення тендерної процедури, укладання договорів відповідно до заходів проекту.

Регулювання заходів проекту буде відбуватися на засіданнях робочої групи з ухваленням відповідних рішень та здійсненні контролю за виконанням рішень. Засідання робочої групи будуть оформлятися протоколами.

З метою здійснення контролю за станом виконання заходів проекту та своєчасного виявлення потенційних проблем планується проводити такі процедури внутрішнього моніторингу:

- ▶ оцінювання поточного виконання заходів проекту;
- ▶ протоколи засідань робочої групи проекту;
- ▶ публікації в місцевих ЗМІ, на сайті Станишівської ОТГ, презентаційні матеріали проекту, видання друкованої продукції;
- ▶ фотоматеріали;
- ▶ визначення та виконання коригуючих дій з метою правильного вирішення поставлених завдань.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Координацію виконання заходів проекту покладено на сільську раду та керівника проекту. У разі виникнення під час реалізації проекту непередбачуваних ситуацій, негативних результатів сільська рада бере на себе зобов'язання оперативно вносити корективи, розробляти та реалізовувати заходи щодо їх усунення.

Оперативне вирішення проблемних питань покладається на сільського голову та керівника проекту.

Громадська оцінка ефективності досягнутих результатів проекту буде проведена громадськими організаціями, які виступлять партнерами проекту.

Планується проведення опитування жителів громади щодо впливу виконаних заходів проекту на якість їхнього життя.

2.4. План-графік реалізації заходів проекту

Назва	Період виконання
формування робочої групи для організації реалізації заходів проекту	Січень
інформування населення щодо заходів проекту та наслідків його реалізації для громади	Лютий
налагодження взаємодії між органами влади та учасниками проекту	Лютий
визначення об'ємів утворення та розміщення відходів	Січень
проведення «толоки» з метою прибирання території громади	Квітень-травень
розробка схеми очистки населених пунктів	Травень
організація контейнерних майданчиків для роздільного збирання ТВП	Березень
встановлення контейнерів для роздільного збирання ТВП на майданчиках та в навчальних закладах;	Березень
проведення тендерів на закупівлю надання послуг	Лютий
укладення договорів із переможцями	Лютий – Березень
розробка та видання рекламного буклету на тему роздільного збирання ТПВ	Лютий
проведення у школах навчально-роз'яснювальних заходів на екологічну тематику	Протягом року
проведення навчальних семінарів, круглих столів із залученням спеціалістів-екологів	Протягом року
реалізація комплексної програми розчистки та регулювання русл річок, зокрема проекту «Реконструкція об'єкту: «Відродження природних джерел та їх витоків уздовж річки Гуйва з метою відновлення та поліпшення її гідрологічного режиму в адміністративно-територіальних межах Станишівської сільської ради Житомирського району Житомирської області»	За погодженням з партнерами проекту
проведення опитування жителів громади щодо впливу виконаних заходів проекту на якість їхнього життя	Грудень

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2.5. Очікувані кількісні та якісні результати від реалізації заходів проекту

Від впровадження проекту очікуються наступні кількісні та якісні результати:

- ▶ через рік залучено до роздільного збору сміття - 50% населення;
- ▶ в населених пунктах облаштовано майданчики та встановлено контейнери для роздільного збору ТПВ – 90%;
- ▶ наявність укладених договорів на вивіз ТПВ – 90% суб'єктів підприємницької діяльності юридичних та фізичних осіб;
- ▶ відсутність стихійних сміттєзвалищ - 10 років;
- ▶ реалізована комплексна програма розчистки та регулювання русл річок.

2.6. Інновації проекту

Інноваційністю проекту стане перехід від разових акцій прибирання території до комплексної системи сортування та вивезення сміття, формування конкурентного ринкового середовища у сфері надання послуг із вивезення ТПВ.

Ми вбачаємо інновацію в тому, що сортування відходів буде проводитися цивілізовано, на первинній стадії їх збору роздільним методом у спеціалізовані контейнери з наступною реалізацією вторинної сировини на заготівельні пункти.

2.7. Заходи з інформування громади про проект та участь громади в його розробленні

Проект «Чисте довкілля – здорове життя» буде розміщено на офіційному сайті Станишівської сільської ради Житомирського району, Житомирської області, на сторінках обласної газети «Ехо», на інформаційних стендах громади у вигляді оголошення.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

IV. БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

Найменування заходу	Загальна вартість, тис. грн.	Джерела фінансування, тис. грн.	
		місцевий бюджет	інші учасники проекту
Оренда контейнерів	774,0	774,0	
Вивіз ТПВ	2270,4		2270,4
Будівництво майданчиків	400,0	400,0	
Реалізація комплексної програми розчистки русл	1693,0	300,0	1393,0
Інформаційні матеріали	15,0	15,0	
Ліквідація сміттєзвалищ	150,0	150,0	
Рекультивация земель	50,0	50,0	

4.2. РОЗКЛАД БЮДЖЕТУ ЗА СТАТТЯМИ ВИДАТКІВ

Статті видатків	Загальна сума, тис. грн.	Джерела фінансування, тис. грн.	
		місцевий бюджет	інші учасники проекту
1. Видатки споживання	3209,4	939,0	2270,4
2. Видатки розвитку	2143,0	750,0	1393,0
РАЗОМ:	5352,4	1689,0	3663,4

4.3. ОЧІКУВАНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Джерела фінансування	Сума (тис. грн.)	Частка у % від загального обсягу фінансування проекту
1. Фінансування з місцевого бюджету	1689,0	31,6
2. Фінансування за рахунок коштів інших учасників проекту, у тому числі за рахунок:	3663,4	68,4
1) учасників з бюджету		
2) учасників з підприємницького сектору		
3) учасників від громадськості		
Загальний обсяг фінансування	5352,4	100

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

- ▶ Станишівська сільська рада;
- ▶ Житомирська районна рада;
- ▶ Житомирська обласна рада;
- ▶ Підприємства, що працюють у сфері поводження з відходами, надавачі послуг – переможці тендерів (переговорних процедур);
- ▶ Громадяни Станишівської ОТГ;
- ▶ ОСББ, що знаходяться на території Станишівської ОТГ;
- ▶ Суб'єкти підприємницької діяльності, що зареєстровані та функціонують на території Станишівської ОТГ;
- ▶ Суміжні ОТГ;
- ▶ Проектні організації;
- ▶ Громадські організації;
- ▶ Інші учасники.

VI. РИЗИКИ ПРОЕКТУ

- ▶ Вплив сусідніх ОТГ;
- ▶ Низький рівень сплати послуг населенням;
- ▶ Низький рівень свідомості бізнесу та населення;
- ▶ Відсутність культури поводження з ТПВ (в т. ч. щодо роздільного сортування сміття);
- ▶ Тендерний ризик (проведений/не проведений);
- ▶ Зміна вартості послуг;
- ▶ Ненадходження коштів відповідних бюджетів.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Оптимізація освітньої мережі Ємільчинської селищної ради

I. РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТКА ПРОГРАМИ І ПРОЕКТУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ЩО МОЖЕ РЕАЛІЗОВУВАТИСЯ ЗА РАХУНОК КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Назва програми і проекту регіонального розвитку, що може реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (далі – проект)	Оптимізація освітньої мережі Ємільчинської селищної ради
Заявник (найменування органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим / місцевого органу виконавчої влади / органу місцевого самоврядування)	Ємільчинська селищна рада Житомирської області
Тематичний напрям реалізації проекту	Проект до плану заходів з реалізації стратегії регіонального розвитку
Номер і назва завдання з <u>Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року</u> , затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385, та відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає проект	<p>Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.</p> <p>Ціль 2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток. Операційна ціль: забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання. Завдання: модернізація системи освіти(забезпечення формування системи навчальних закладів для надання високоякісних освітніх послуг з використанням наявних ресурсів шляхом виконання регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів; забезпечення підвищення якості та рівного доступу населення до загальної середньої освіти, зокрема в сільській місцевості, шляхом оптимізації мережі навчальних закладів та покращення їх матеріально-технічної бази)</p> <p>Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2020 року.</p> <p>Стратегічна ціль 2. Розвиток сільських територій та територій навколо міст області. Операційна ціль 2.3. Підвищення життєздатності сіл, селищ та малих міст.</p> <p>2.3.2..Сприяння розбудові мережі сіл, селищ і малих міст на основі спільних інтересів.</p>
Період реалізації проекту (з (місяць / рік) - до (місяць / рік))	Із січня 2019 року по грудень 2019 року

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Обсяг фінансування проекту з державного бюджету, тис. грн.. 2610,0	1 рік	2 рік	3 рік	Разом
			2610,0	
Обсяг фінансування проекту з місцевого бюджету, тис. грн.. 1585,0	1 рік	2 рік	3 рік	Разом
			1585,0	
Обсяг фінансування проекту за рахунок коштів інших учасників проекту, тис. грн.. 165,0	1 рік	2 рік	3 рік	Разом
			165,0	
Назва регіону, в якому реалізується проект	Житомирська область			
Назва району, в якому реалізується проект	Ємільчинський район			
Прізвище, ім'я, по батькові керівника заявника	Волощук Сергій Володимирович			
Телефон, факс, e-mail заявника	0-4149-2-12-10, emrada@i.ua			
Посада, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи за реалізацію проекту	Євтух Володимир Петрович			
Телефон, факс, e-mail відповідальної особи за реалізацію проекту	097-3554355, evtuhv@ukr.net			
Посада керівника заявника М.П.				

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

II. ЗМІСТ ПРОЕКТУ

- I. Реєстраційна картка проекту
- II. Зміст проекту
- III. Проект
  1. Анотація проекту
  2. Детальний опис проекту
    - 2.1. Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект
    - 2.2. Мета та завдання проекту
    - 2.3. Основні заходи проекту
    - 2.4. План-графік реалізації заходів проекту
    - 2.5. Очікувані кількісні та якісні результати від реалізації проекту
    - 2.6. Інновації проекту
- IV. Бюджет проекту
  - 4.1. Загальний бюджет проекту
  - 4.2. Розклад бюджету за статтями видатків
  - 4.3. Очікувані джерела фінансування
- V. Інформація про учасників реалізації проекту

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

III. ПРОЕКТ

1. Анотація проекту.

Назва проекту.

Оптимізація освітньої мережі Ємільчинської селищної ради.

Актуальність проекту.

В останні роки витрати на фінансування закладів освіти (насамперед – закладів загальної середньої освіти) селищної ради становлять все більшу частину місцевого бюджету. Освітня субвенція, яка надається із державного бюджету селищному бюджету на фінансування заробітних плат педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти селищної ради, не покриває витрат селищного бюджету на ці цілі. Нестача складає близько 10% усього обсягу цієї субвенції.

Виділення коштів на ці цілі із загального фонду селищного бюджету не дозволяє реалізовувати інші проекти у сфері благоустрою, будівництва, соціального захисту та покращення матеріально-технічної бази закладів освіти.

Основна проблема проекту.

Основною проблемою проекту є невиправдано велика кількість закладів загальної середньої освіти селищної ради (20 шкіл) та відносно невелика кількість учнів у них (станом на 01.09.2018 року – 2148 учнів). Середня наповнюваність класів становить 12,5 учня, крім того, 70 учнів навчаються на індивідуальному навчанні (коли кількість учнів у класі менше 5 учнів).

Інноваційна спрямованість проекту відсутня.

Соціально-економічна спрямованість проекту.

Реалізація проекту сприятиме ефективному використанню коштів місцевого бюджету, які виділяються на освіту. Зменшення кількості закладів загальної середньої освіти дозволить надавати якісні освітні послуги більшій кількості учнів.

Реальна можливість виконання проекту.

Проект є реальним до виконання за умови цілеспрямованого фінансування, проведення низки узгоджених заходів.

Перелік заходів проекту:

- ▶ ремонт доріг до опорних шкіл;
- ▶ просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу;
- ▶ придбання шкільного автобусу;
- ▶ ремонт приміщень опорних шкіл;
- ▶ працевлаштування вчителів;

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

- ▶ соціалізація дітей, які переведені в опорну школу;
- ▶ модернізація освітнього процесу в опорних школах;
- ▶ підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах;
- ▶ визначення застосування будівель, які не використовуються.

Очікувані результати проекту:

- ▶ належні умови навчання більшості учнів;
- ▶ якісні навчальні досягнення учнів;
- ▶ бажання дітей відвідувати школу;
- ▶ наявність умов для харчування та медичного огляду учнів;
- ▶ економія та ефективне використання ресурсів;
- ▶ якісна позашкільна діяльність учнів.

Цільові групи проекту:

А) внутрішнє середовище

- ▶ учні;
- ▶ батьки учнів;
- ▶ учителі;
- ▶ технічний персонал школи;
- ▶ відділ освіти селищної ради;
- ▶ громадськість;

Б) зовнішнє середовище:

- ▶ органи законодавчої влади;
- ▶ органи управління освітою вищого рівня (області, держави);
- ▶ органи контролю якості освіти;
- ▶ контролюючі органи та служби (пожежна, праці, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо).

Обсяг коштів, необхідних для реалізації проекту 4360,0 тис.грн., а саме:

- ▶ фінансування проекту з державного бюджету 2610,0 тис.грн.
- ▶ фінансування проекту з місцевого бюджету 1585,0 тис.грн.
- ▶ фінансування проекту за рахунок коштів інших учасників проекту 165,0 тис.грн.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Організації-партнери, співвиконавці проекту.

Обласна державна адміністрація, проєктанти, підрядники будівельних робіт, постачальники навчального обладнання та транспорту.

2. Детальний опис проєкту.

2.1. Опис проблеми, на розв'язання якої спрямований проєкт.

Загальна інформація про громаду.

Ємільчинська селищна рада розташована у північно-західній частині Житомирської області. Адміністративний центр – селище міського типу Ємільчине. Територія 1111,9 км² - (111 190 га), населення 20132 осіб.

Селищна рада є об'єднаною територіальною громадою та включає 61 населений пункт, поділена на 18 старостинських округів.

Територія лісовкритих площ – 47 846 га. Територія земель сільськогосподарського призначення – 50 553 га. Протяжність автомобільних доріг різної власності – 441 км. На території є розгалужена мережа малих річок, меліоративних каналів,

боліт та ставків. Протікає середня річка Уборть (верхня течія).

Потребами громади є: залучення інвестицій у сільськогосподарське та лісопромислове виробництво, гірничо-рудну промисловість (граніт, глина, пісок), житлове будівництво, пасажирські перевезення.

Проблемами території є: незадовільна якість більшості автомобільних доріг, відсутність пасажирських перевезень на більшій території громади, постійне зниження кількості населення через природне зменшення та міграцію, незадовільна якість більшості житла у сільській місцевості, низька кількість офіційно працевлаштованих осіб на території громади.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Визначення проблематики, на основі якої виникла ідея щодо складення цього проекту:

- ▶ віддаленість сіл, де проживають діти, до закладів освіти (найбільше – 25 км);
- ▶ пристосовані та старі приміщення 6 шкіл,
- ▶ приміщення більшості шкіл мають порушення у сфері пожежної безпеки, санітарних норм, не мають внутрішніх санвузлів, не мають умов для занять спортом та творчістю;
- ▶ вчителі малокомплектних шкіл мають низьку професійну кваліфікацію;
- ▶ більшість шкіл не мають доступу до сучасних освітніх технологій (інтернет, комп'ютерна техніка, наочність, предметні кабінети тощо);
- ▶ «замкнутість» освітнього середовища дітей малокомплектних шкіл.

Соціальний та економічний аспекти вирішення проблеми у проектний спосіб.

Соціальний аспект проекту полягає у забезпеченні доступу більшості дітей до якісних освітніх послуг, надання їм можливості навчатися у безпечному конкурентному середовищі та можливості розвивати свої інтереси та нахили, зберегти здоров'я протягом навчання у школі.

Економічний аспект проекту полягає у ефективнішому використанні коштів, які виділяються на галузь освіти в селищній раді.

Проект відповідає **Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року**. Ціль 2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток. Операційна ціль: забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання. Завдання: модернізація системи освіти (забезпечення формування системи навчальних закладів для надання високоякісних освітніх послуг з використанням наявних ресурсів шляхом виконання регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів; забезпечення підвищення якості та рівного доступу населення до загальної середньої освіти, зокрема в сільській місцевості, шляхом оптимізації мережі навчальних закладів та покращення їх матеріально-технічної бази).

Проект відповідає **Стратегії розвитку Житомирської області на період до 2020 року**. Стратегічна ціль 2. Розвиток сільських територій та територій навколо міст області. Операційна ціль 2.3. Підвищення життєздатності сіл, селищ та малих міст. 2.3.2..Сприяння розбудові мережі сіл, селищ і малих міст на основі спільних інтересів.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Визначення цільових груп проекту (категорій працівників, верств населення, на які спрямовані результати проекту);

А) внутрішнє середовище: учні; батьки учнів; учителі; технічний персонал школи; відділ освіти селищної ради;

Б) зовнішнє середовище: органи законодавчої влади; органи управління освітою вищого рівня (області, держави); органи контролю якості освіти; контролюючі органи та служби (пожежна, праці, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо).

Підстави для визначення цільових груп:

- ▶ учні – є основною цільовою групою, мають отримати якісні освітні послуги;
- ▶ батьки учнів – зацікавленні у триманні своїми дітьми якісної освітньої послуги;
- ▶ учителі – забезпечують надання якісної освітньої послуги;
- ▶ технічний персонал школи – забезпечують якісні умови навчання дітей у школах;
- ▶ відділ освіти селищної ради – організовує матеріально-технічне обслуговування закладів освіти;
- ▶ громадськість – представники населених пунктів звідки і куди на навчання прибувають діти;
- ▶ органи законодавчої влади – створюють умови, які визначають взаємодію учасників освітнього процесу, органів влади та громадськості;
- ▶ органи управління освітою вищого рівня (області, держави) забезпечують державне фінансування закладів освіти та реалізації державної політики в освіті;
- ▶ органи контролю якості освіти – організовують зовнішній контроль за якістю освіти в закладах освіти;
- ▶ контролюючі органи та служби (пожежна, праці, санітарно-епідеміологічного нагляду тощо) – здійснюють державний контроль за умовами перебування та навчання дітей у закладах освіти, праці педагогічних та технічних працівників закладів освіти.

Підстави для визначення заходів проекту:

- ▶ ремонт доріг до опорних шкіл – для швидкого і безпечного підвезення дітей і вчителів;
- ▶ просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу – батьки мають захотіти перевести свою дитину до іншої, кращої школи;
- ▶ придбання шкільного автобусу – для швидкого та безпечного підвезення дітей та вчителів;

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

- ▶ ремонт приміщень опорних шкіл – для створення якісних умов для освітнього процесу;
- ▶ працевлаштування вчителів – уникнення безпідставного звільнення кваліфікованих вчителів;
- ▶ соціалізація дітей, які переведені в опорну школу – для створення належного психологічного та соціального клімату у нових для дітей умовах освіти;
- ▶ модернізація освітнього процесу в опорних школах – для створення можливості отримати якісні сучасні освітні послуги;
- ▶ підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах – для створення можливості для організації надання якісних сучасних освітніх послуг;
- ▶ визначення застосування будівель, які не використовуються – для запобігання розкраданню комунального майна, його ефективному використанню та запобігання захаращенню територій сіл.

Обґрунтування спрямованості результатів проекту визначеними цільовими групами.

- ▶ належні умови навчання більшості учнів – учні, вчителі, технічний персонал школи;
- ▶ якісні навчальні досягнення учнів – учні, вчителі, батьки, відділ освіти, органи контролю якості освіти;
- ▶ бажання дітей відвідувати школу – учні, батьки, вчителі, громадськість;
- ▶ наявність умов для харчування та медичного огляду учнів – учні, батьки, вчителі, контролюючі органи та служби;
- ▶ економія та ефективне використання ресурсів – вчителі, технічний персонал школи, громадськість, відділ освіти, органи управління освітою вищого рівня;
- ▶ якісна позашкільна діяльність учнів – учні, батьки, громадськість.

2.2. Мета та завдання проекту.

Мета – надання якісних освітніх послуг більшості учням селищної ради.

Завдання проекту:

- ▶ ремонт доріг до опорних шкіл;
- ▶ просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу;
- ▶ придбання шкільного автобусу;
- ▶ ремонт приміщень опорних шкіл;

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

- ▶ працевлаштування вчителів;
- ▶ соціалізація дітей, які переведені в опорну школу;
- ▶ модернізація освітнього процесу в опорних школах;
- ▶ підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах;
- ▶ визначення застосування будівель, які не використовуються.

2.3. Опис діяльності у рамках проекту

Короткий опис заходів проекту.

Ремонт доріг до опорних шкіл. Першочергового ремонту потребує ремонт дороги Сергіївка – Середи протяжністю близько 10 км (гравійне покриття). Ремонт полягає у підсипанні гравійної суміші для повеневого покриття, її розрівнювання та ущільнення, облаштування обочин доріг та схилів кюветів.

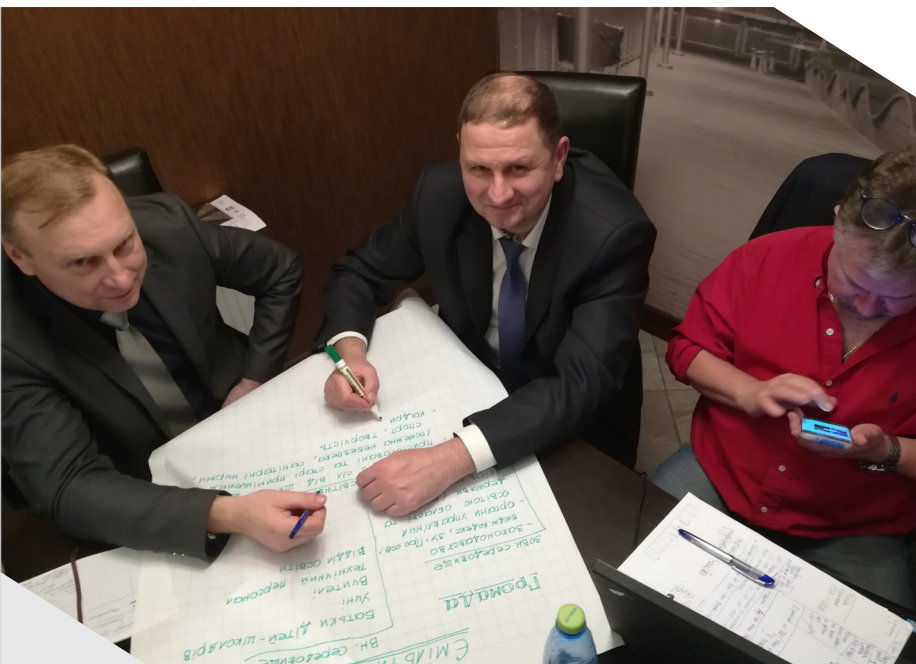
Ремонту потребує вулиця центральна села Непізнанчі протяжністю близько 5 км (гравійне покриття). Ремонт полягає у підсипанні гравійної суміші для повеневого покриття, її розрівнювання та ущільнення.

Просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу. Передбачаються зустрічі з батьками учнів з сіл Сергіївка, Непізнанчі, організація відвідуванням ними та їх

дітьми опорних шкіл (в селах Середи та Куліші), проведення індивідуальних та групових бесід із батьками працівників шкіл, відділу освіти, представників громадськості.

Придбання шкільного автобусу. Придбання спеціалізованого шкільного автобусу за кошти державної субвенції чи обласного бюджету за умовами співфінансування з селищного бюджету (70/30%).

Ремонт приміщень опорних шкіл. Передбачає облаштування внутрішніх туалетів, поточний ремонт приміщень їдальні (Середівська школа), ремонт системи опалення (Кулішівська школа).

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Працевлаштування вчителів. Передбачається працевлаштування 5 вчителів із Сергіївської школи та 6 вчителів із Непізницької школи.

Соціалізація дітей, які переведені в опорну школу. Проведення виховних заходів, спільних екскурсій та позашкільних занять (спортивних, мистецьких, пізнавальних тощо). Робота шкільних психологів та соціальних педагогів.

Модернізація освітнього процесу в опорних школах. Передбачається придбання сучасного навчального обладнання та програмного забезпечення, спортивного інвентарю, шкільних меблів, підручників та посібників.

Підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах. Проводитиметься відповідно до законодавчих та бюджетних вимог.

Визначення застосування будівель, які не використовуються. Проводитиметься відповідно до законодавства та потреб громади із врахуванням думки громадськості сіл, де таке майно залишиться.

Заходи за проектом передбачають узгоджених рішень селищної ради та облдержадміністрації щодо фінансування заходів. Щодо інших заходів селищна рада відносно самостійна у прийнятті рішень. Усі проекти рішень щодо реалізації проекту передбачають громадське обговорення, а прийняті рішення – публікування та реєстрацію у відповідних органах юстиції.

Протягом реалізації проекту передбачені такі процедури внутрішнього моніторингу та координації заходів:

- ▶ моніторинг виконання проектних робіт (ремонт доріг, ремонт приміщень шкіл, окремий проект щодо використання субвенції з державного бюджету);
- ▶ координації робіт із просвітньої роботи серед батьків учнів між відділом освіти, громадськістю та селищною радою;
- ▶ контроль за якістю виконання ремонтних робіт (дороги, приміщення шкіл);
- ▶ координація заходів із працевлаштування вчителів та підвищення їх кваліфікації через відділ освіти селищної ради та дирекції шкіл;
- ▶ моніторинг соціалізації дітей проводитиметься після переведення дітей до нових шкіл за участі відділу освіти, громадськості та дирекції шкіл, батьків і вчителів.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

У випадку виникнення під час реалізації проекту непередбачених чи негативних результатів, або побічних наслідків є певні можливості адміністративного регулювання (припинення експлуатації шкіл через судову заборону, звільнення

вчителів, організації маршруту для підвезення учнів) та корпоративного врегулювання (співпраця вчителів та дирекцій шкіл, тендерні процедури для закупівлі товарів та послуг).

Громадська оцінка ефективності досягнутих результатів проекту проводитиметься шляхом громадського обговорення та публікації матеріалів у ЗМІ та мережі Інтернет.

Функції організацій-партнерів у реалізації проекту, обґрунтування ролі кожного партнера:

- ▶ обласна державна адміністрація – співфінансування придбання шкільного автобусу, погодження проекту в рамках використання субвенції з державного бюджету; спів фінансування для ремонту дороги;
- ▶ проектні організації – виготовлення проектів (кошторисів) для ремонту доріг та шкільних приміщень;
- ▶ підрядні організації – проведення ремонту доріг та шкільних приміщень, постачання шкільних автобусів, постачання навчального обладнання.

Команда (професійні групи), що буде здійснювати проект:

- ▶ відділ освіти селищної ради – організація просвітньої роботи серед батьків, організація підвезення учнів та придбання товарів та послуг;
- ▶ селищна рада – юридичний супровід проекту, підготовка проектів нормативних актів як засновника закладів освіти;
- ▶ відділ економіки селищної ради – підготовка проектів, вибір підрядника та контроль за виконанням робіт з ремонту доріг.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2.4. План-графік реалізації заходів проекту.

Тривалість проекту складатиме 12 місяців.

Рік 1	
Тривалість заходу	Коротка назва заходу
Місяць 1	ремонт доріг до опорних шкіл(проектування), просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу
Місяць 2	ремонт доріг до опорних шкіл (проектування), просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу
Місяць 3	ремонт доріг до опорних шкіл (проектування), просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу
Місяць 4	ремонт доріг до опорних шкіл, просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу, ремонт приміщень опорних шкіл, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах; визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 5	ремонт доріг до опорних шкіл, просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу, придбання шкільного автобусу, ремонт приміщень опорних шкіл, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 6	ремонт доріг до опорних шкіл, просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу, придбання шкільного автобусу ремонт приміщень опорних шкіл, працевлаштування вчителів, модернізація освітнього процесу в опорних школах, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 7	ремонт доріг до опорних шкіл, просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу, придбання шкільного автобусу, ремонт приміщень опорних шкіл, працевлаштування вчителів, модернізація освітнього процесу в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 8	ремонт доріг до опорних шкіл, просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу, придбання шкільного автобусу, ремонт приміщень опорних шкіл, працевлаштування вчителів, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 9	ремонт доріг до опорних шкіл, ремонт приміщень опорних шкіл, працевлаштування вчителів, соціалізація дітей, які переведені в опорну школу, модернізація освітнього процесу в опорних школах, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 10	ремонт доріг до опорних шкіл, соціалізація дітей, які переведені в опорну школу, модернізація освітнього процесу в опорних школах, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 11	ремонт доріг до опорних шкіл, соціалізація дітей, які переведені в опорну школу, модернізація освітнього процесу в опорних школах, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються
Місяць 12	соціалізація дітей, які переведені в опорну школу, модернізація освітнього процесу в опорних школах, підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах, визначення застосування будівель, які не використовуються

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2.5. Очікувані кількісні та якісні результати від реалізації проекту.

Короткотривалі наслідки реалізації проекту: ефективне використання коштів, передбачених на галузь освіти, покращення матеріально-технічного забезпечення закладів освіти

Перспективні наслідки реалізації проекту: підвищення якості освітніх послуг, підвищення якості освіти учнів.

Прогнозні дані та показники, яким чином реалізація проекту покращить наявну ситуацію для цільових груп:

Показники успішності проекту	Значення показників станом на початок проекту	Значення показників станом на завершення бюджетного року				Джерела інформації про показники
		1 рік проекту	2 рік проекту (за наявності)	1 рік після завершення проекту	2 рік після завершення проекту	
Відремонтовано доріг	0	15	-	-	-	Декларації про завершення робіт
Шкільний автобус	12	13	-	-	-	Результати закупівлі
Кількість відремонтованих опорних шкіл	1	3	-	-	-	Декларації про завершення робіт
Кількість вчителів, які звільнені	0	0	0	0	0	Кількість осіб на біржі праці
Кількість учнів, які перейшли у нові школи	0	75	-	75	75	Статистична звітність
Кількість інформаційних заходів для батьків	0	25	-	-	-	Публікації в ЗМІ, в мережі Інтернет
Кількість конфліктних ситуацій з дітьми в нових школах	0	0	-	0	0	Інформація батьків до дирекції шкіл та відділу освіти
Кількість нового обладнання опорних шкіл	0	10	-	15	17	Результати закупівлі
Кількість вчителів, які підвищили кваліфікацію	12	40	-	18	20	Результати атестації вчителів
Кількість будівель, які використовуються після закриття шкіл	8	5	-	5	5	Матеріали інвентаризації

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Сталість результатів проекту.

Фінансова сталість. Економічна ефективність проекту полягає у ефективному використанні коштів місцевого бюджету не лише на виплату заробітної плати вчителям, але й на матеріально-технічне забезпечення для надання якісних освітніх послуг.

Успішна реалізація проекту дозволить продовжити практику оптимізації освітньої мережі та підвищення надання якісних освітніх послуг у закладах освіти громади в умовах зниження чисельності населення.

Подальше фінансування закладів освіти передбачається за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів із можливим залученням коштів із інших джерел.

Діяльність за проектом не позначиться на формуванні й розвитку джерел надходжень до місцевого бюджету.

Інституційна сталість. Реалізація проекту позитивно вплине на розвиток комунальної інфраструктури сфери освіти, адже існуючі комунальні заклади освіти отримають більше можливостей для модернізації та розвитку задля надання якісних освітніх послуг.

Політична сталість. Реалізація проекту матиме позитивний вплив на формування місцевої політики у галузі освіти, насамперед загальної середньої освіти, на зміну формату взаємовідносин органів місцевого самоврядування з закладами освіти, підприємствами, установами, організаціями, громадськістю.

2.6. Інновації проекту відсутні.

2.7. Заходи з інформування громади про проект та/або участь громади в його розробленні.

Усі заходи, які реалізовуватимуться в рамках проекту, висвітлюватимуться на сайті селищної ради, сторінці в соціальній мережі Фейсбук.

Найбільш важливі проекти рішень публікуватимуться в приватній газеті «Смільчинські факти» для громадського обговорення.

Також усі заходи проекту обговорюватимуться при особистих зустрічах керівництва селищної ради, відділу освіти з громадськістю та представниками цільової аудиторії.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

IV. БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

Найменування заходів, що здійснюватимуться за проектом	Загальна вартість (тис. грн.)	Джерела фінансування, тис. грн					
		у першому бюджетному році			у наступні бюджетні роки		
		державний бюджет	місцевий бюджет	інші учасники проекту (спонсори)	держ-бюджет	місцев. бюджет	інші учасники проекту
1. Ремонт доріг до опорних шкіл	1500,0	1000,0	500,0	0			
2. Просвітня робота серед батьків учнів, які переведуться в опорну школу	10,0	0	5,0	5,0			
3. Придбання шкільного автобуса	1800,0	1260,0	540,0	0			
4. Ремонт приміщень опорних шкіл	500,0	0	400,0	100,0			
5. Працевлаштування вчителів	0	0	0	0			
6. Соціалізація дітей, які переведені в опорну школу	50,0	0	40,0	10,0			
7. Модернізація освітнього процесу в опорних школах	500,0	350,0	100,0	50,0			
8. Підвищення кваліфікації вчителів в опорних школах	0	0	0	0			
9. Визначення застосування будівель, які не використовуються	0	0	0	0			
РАЗОМ:	4360,0	2610,0	1585,0	165,0			

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

4.2. РОЗКЛАД БЮДЖЕТУ ЗА СТАТТЯМИ ВИДАТКІВ

Статті видатків	Загальна сума, тис. грн	Джерела фінансування, тис. грн.					
		у першому бюджетному році			у наступні бюджетні роки		
		Державний бюджет	місцевий бюджет	інші учасники проекту	Державний бюджет	місцевий бюджет	інші учасники проекту
1. Видатки споживання:	60,0	0	45,0	15,0			
2. Видатки розвитку:	4300,0	2610,0	1540,0	150,0			
РАЗОМ:	4360,0	2610,0	1585,0	165,0			

4.3. ОЧІКУВАНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Джерела фінансування	Сума (тис. грн)	Частка у % від загального обсягу фінансування проекту
1. Фінансування з державного бюджету	2610,0	60,0%
2. Фінансування з місцевого бюджету	1585,0	36,5%
3. Фінансування за рахунок коштів інших учасників проекту, у тому числі за рахунок:	165,0	3,5%
1) учасників з бюджетного сектору	0	
2) учасників з підприємницького сектору	150,0	
3) учасників з громадськості	15,0	
Загальний обсяг фінансування	4360,0	100%

V. Інформація про учасників реалізації проекту

Учасник реалізації проекту: Ємільчинська селищна рада Ємільчинського району Житомирської області;

Місцезнаходження: вул. Соборна, 51 смт Ємільчине, 11201.

Контактні дані: тел./факс: 04149-2-12-10; e-mail: emrada@i.ua

Функції учасника під час реалізації проекту: заявник, учасник співфінансування.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Впровадження електронної системи обліку у закладах дошкільної, позашкільної освіти

I. РЕЄСТРАЦІЙНА КАРТКА ПРОГРАМИ І ПРОЕКТУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ЩО МОЖЕ РЕАЛІЗОВУВАТИСЯ ЗА РАХУНОК КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Назва програми і проекту регіонального розвитку, що може реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (далі – проект)	Впровадження електронної системи обліку у закладах дошкільної, позашкільної освіти			
Заявник (найменування органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим / місцевого органу виконавчої влади / органу місцевого самоврядування)	Житомирська міська рада			
Тематичний напрям реалізації проекту	Проект до плану заходів з реалізації стратегії регіонального розвитку			
Номер і назва завдання з Державної стратегії регіонального розвитку, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 року № 385, та відповідної стратегії розвитку регіону, якому відповідає проект	<p>Мета 1. Високоякісна персоналізована дошкільна, позашкільна освіта у м. Житомирі</p> <p>1.1. Підвищення рівня конкурентоспроможності закладів дошкільної, позашкільної освіти у м. Житомир</p> <p>1.2. Сприяння наданню якісних послуг населенню</p>			
Період реалізації проекту (з (місяць / рік) - до (місяць / рік))	2019 рік			
Очікуваний обсяг фінансування проекту з державного фонду регіонального розвитку (далі - ДФРР), тис. грн.	1-й рік	2-й рік	3-й рік	Разом
	3 015,0	0	0	3 015,0
Обсяг співфінансування проекту з місцевого бюджету, тис. грн.	1-й рік	2-й рік	3-й рік	Разом
	3 015,0	0	0	3 015,0
Назва регіону, в якому реалізується проект	Житомирська область			
Назва району, в якому реалізується проект	м. Житомир			
Прізвище, ім'я, по батькові керівника заявника	Сухомлин Сергій Іванович			
Телефон, факс, e-mail заявника	0412-48-12-32			
Посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, відповідальної за реалізацію проекту	Директор департаменту освіти Житомирської міської ради Арендарчук Валентин Васильович			
Телефон, факс, e-mail особи, відповідальної за реалізацію проекту	(0412) 47-48-36 osvita@zt-rada.gov.ua			
Директор департаменту освіти М.П.	В.В. Арендарчук			

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

ЗМІСТ ПРОЕКТУ

1. Анотація проекту
2. Детальний опис проекту
  - 2.1. Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проект
  - 2.2. Мета та завдання проекту
  - 2.3. Основні заходи проекту
  - 2.4. План-графік реалізації заходів проекту
  - 2.5. Очікувані кількісні та якісні результати від реалізації проекту
  - 2.6. Інновації проекту
- IV. Бюджет проекту
  - 4.1. Загальний бюджет проекту
  - 4.2. Розклад бюджету за статтями видатків
  - 4.3. Очікувані джерела фінансування
- V. Інформація про учасників реалізації проекту

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

III. ПРОЕКТ

1. Анотація проекту.

Актуальність реалізації проекту пов'язана з необхідністю надання високоякісної персоналізованої дошкільної, позашкільної освіти у м. Житомирі.

Дитячі садочки, підліткові клуби, музичні школи та художня школа є окремими юридичними особами, облік ведеться самостійно. Загальна кількість закладів становить 67.

Вартість харчування дітей раннього віку у закладах дошкільної освіти (в т. ч. у центрах розвитку дитини та навчально-виховних комплексах) забезпечується

у розмірі 60 відсотків від вартості харчування за рахунок коштів батьків та у розмірі 40 відсотків за рахунок коштів міського бюджету. Упродовж 2018 року за кошти міського бюджету оплачено вартість харчування в сумі 17,8 млн. грн.

Запровадження даного проекту дасть закладам можливість конкурувати між собою у наданні послуг жителям міста Житомира та у залученні дітей до таких закладів.

Бюджетні кошти, які будуть вивільнені (економія бюджетних коштів) за рахунок раціонального використання коштів на забезпечення харчуванням, здійснення інших додаткових послуг використовуватимуться на інші напрямки у галузі освіти, що підвищить якість надання послуг.

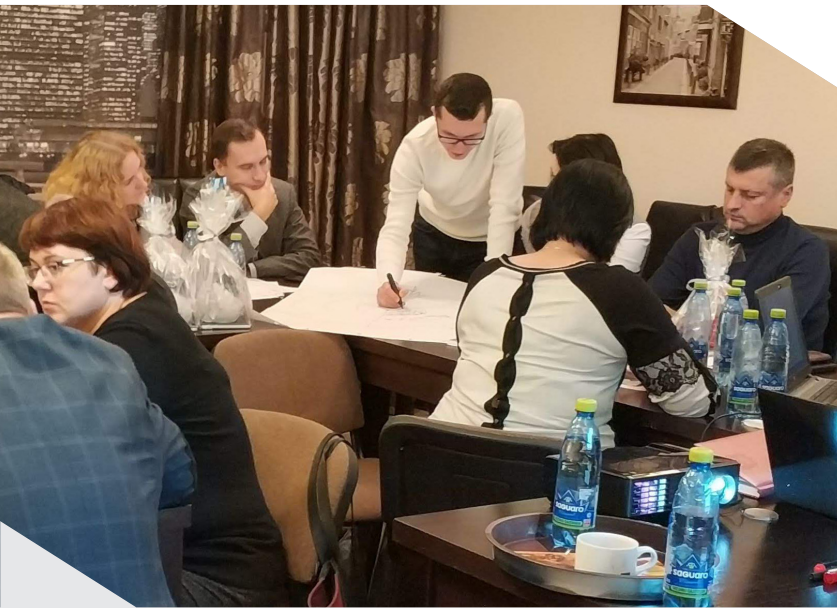
Запровадження персоналізованого обліку дітей стане логічним етапом процесу запровадження нової філософії відносин між владою і житомирянами, громадою міста та навколишніх об'єднаних територіальних громад.

Проектом передбачено впровадження персоніфікованого обліку перебування кожної дитини в дошкільному та позашкільному закладі освіти.

Реалізація проекту передбачається протягом 2019 року.

Загальна кількість дітей, що здобувають освіту, становить 12,5 тисяч осіб.

Для реалізації проекту необхідні кошти в сумі загальної кошторисної вартості 3 015,0 тис. грн.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2. Детальний опис проекту.

2.1. Опис проблеми, на розв'язання якої спрямовано проект

Реалізація проекту насамперед спрямована на необхідність отримання достовірних даних щодо перебування дітей у дошкільних та позашкільних закладах освіти, економії коштів бюджету, що дасть можливість скерувати їх на інші напрямки розвитку освіти у м. Житомирі та покращити якість надання послуг.

Причинами виникнення проблеми є:

- ▶ відсутність достовірного обліку щодо фактичного перебування дітей у дошкільних та позашкільних закладах освіти;
- ▶ значні витрати бюджету на забезпечення харчування дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти;
- ▶ відсутність єдиного доступного та зручного для посадових осіб органів місцевого самоврядування офіційного джерела інформації про фактичне перебування дітей у дошкільних та позашкільних закладах освіти.

Запровадження системи планується за такими критеріями: доступність, зручність, прозорість, своєчасність, відкритість, повага до кожної особи – учасника проекту.

Цільовими групами даного проекту є мешканці м. Житомира – діти, батьки, які звертаються за отриманням послуг у галузі освіти, юридичні особи – дошкільні та позашкільні заклади освіти, які є надавачами послуг, суб'єкти надання послуг – органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи; а також ІТ-компанії та банки – постачальники послуг з електронного обліку та картки житомирянина.

Враховуючи вимоги чинного законодавства та соціально-економічний аспект міста з населенням 271,0 тис. мешканців, вбачається критична ситуація у реалі-

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

зації на місцевому рівні реформи освіти, економії бюджетних коштів, пов'язаної з децентралізацією влади та реформуванням системи надання освітніх послуг, організаційним забезпеченням надання освітніх послуг органами виконавчої влади через дошкільні та позашкільні заклади освіти.

Кошти громади м. Житомира в сумі 17,8 млн. грн. у 2018 році витрачено на харчування дітей у дошкільних закладах. У 2019 році ця цифра зростає до 30,2 млн. грн. При цьому витрачаються також кошти батьків. До того ж облік дітей відбувається шляхом їх перерахунку посадовими особами закладів, перенесенням інформації до журналів та відповідної передачі інформації бухгалтерській службі. Проходження інформації у 3 етапи створює ризик передачі недостовірних даних.

Найоптимальніший спосіб вирішення даної проблеми пропонує цей проект.

Реалізація проекту відповідає стратегії розвитку Житомирського регіону, м. Житомира, а також плану заходів з її реалізації.

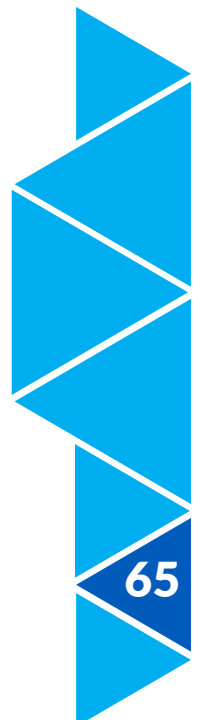

2.2. Мета і завдання проекту

Покращення доступності та якості надання послуг для жителів міста Житомира, які користуються послугами дитячих садочків, підліткових клубів, музичних шкіл та художньої школи шляхом забезпечення достовірного обліку перебування дітей у таких закладах.

Завдання проекту:

- ▶ Розвиток системи освіти;
- ▶ Перехід на модель «гроші ходять за дитиною»;
- ▶ Дотримання стандартів перебування дітей у закладах;
- ▶ Оптимізація та автоматизація взаємодії закладів із батьками;
- ▶ Забезпечення мінімального часу для ведення бухгалтерського обліку;
- ▶ Підвищення рівня конкурентоспроможності закладів дошкільної, позашкільної освіти у м. Житомир.
- ▶ Покращення іміджу органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, а також зменшення проявів нераціонального використання коштів, здебільшого, на безпідставне харчування, шляхом ведення якісного обліку.
- ▶ Запровадження сучасних електронних сервісів у роботі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади.
- ▶ Економія приватних коштів батьків – користувачів послуг.
- ▶ Продаж сервісу найближче розташованим територіальним громадам за відповідну оплату.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

Дослідження найкращих іноземних практик із цього питання, аналіз досвіду створення, організації системи контролю, а саме міста Плоцьк, Польща, переконують у необхідності концептуальних змін та впровадженні новаторської форми надання послуг у м. Житомирі.

Враховуючи викладене, вважаємо за доцільне впровадження електронної системи обліку в закладах дошкільної, позашкільної освіти як єдиного засобу контролю перебування дітей у закладах та вирішення проблем, пов'язаних із наданням послуг, забезпечуючи прозорість, відкритість, зрозумілість дій та вчинків суб'єктів владних повноважень.

2.3. Основні заходи проекту

Проектом передбачена реконструкція будівлі загальною площею 2,0 тис. м², а саме необхідно:

- ▶ проаналізувати навантаження ДНЗ та ПНЗ;
- ▶ проаналізувати бюджет (видатки);
- ▶ розробити порядок (регламент) надання послуг ДНЗ (ПНЗ);
- ▶ вивчити ринок ІТ рішень для системи електронного обліку;
- ▶ ухвалити рішення виконавчого комітету та сесії МР щодо порядку та фінансування;
- ▶ запровадити технічні рішення (з інтегр., картка житомирця)
- ▶ підготувати тендер;
- ▶ провести тендер;
- ▶ впровадити пілотний проект (дослідний експеримент);
- ▶ масштабувати електронну систему обліку;
- ▶ укласти угоди з агломераціями та їх мешканцями і надавати послуги ДНЗ, ПНЗ;
- ▶ перерозподілити кошти міського бюджету на інші напрямки в галузі освіти.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2.4. План-графік реалізації заходів проекту

Роки				
Тривалість заходу (по етапах)	Коротка назва заходу	Джерела фінансування (видатки поточні/капітальні) тис. грн.		
		ДФРР	Місцевий бюджет	Організації-партнери
	2019 рік	3 015,0		3 015,0
Місяць 3	Проаналізувати навантаження ДНЗ та ПНЗ	1 тиждень		-
Місяць 3	Проаналізувати бюджет (видатки)	1 тиждень		-
Місяць 5	Розробити порядок (регламент) надання послуг ДНЗ (ПНЗ)	6-8 тижнів		-
Місяць 5	Вивчити ринок ІТ рішень для системи електронного обліку	4-6 тижнів		-
Місяць 8	Ухвалення рішення виконавчого комітету та сесії міської ради щодо порядку та фінансування	12-16 тижнів		-
Місяць 9	Впровадити технічні рішення (з інтеграцією до картки житомирянина) Підготовка тендеру Проведення тендеру	4 тижнів 6 тижнів		3 015,0
Місяць 10	Впровадити пілотний проект (дослідний експеримент)	8-12 тижнів		-
Місяць 11	Масштабувати електронну систему обліку	4-8 тижнів		
Місяць 3-11	Укласти угоди з агломераціями та їх мешканцями і надавати послуги ДНЗ, ПНЗ	?		

2.5. Очікувані результати проекту

Реалізація проекту дозволить підвищити рівень якості послуг, удосконалити систему бухгалтерського обліку фактичного перебування дітей у закладах, підвищити рівень якості освітніх послуг, забезпечити інформаційну відкритість та прозорість діяльності суб'єктів надання послуг.

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

2.6. Інновації проекту

У роботі дитячих садочків, підліткових клубів, музичних шкіл та художньої школи відбудуться якісні та структурні зміни. Інноваційним впровадженням для закладів стане можливість отримання більшого обсягу ресурсу та забезпечення достовірності бухгалтерського обліку.

Запропоновані інновації мають на меті спростити облік вартості послуг та покращити якість їх надання.

IV. БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ

4.1. Загальний бюджет проекту

Найменування заходів, що здійснюватимуться за проектом	Загальна вартість (тис. грн.)	Джерела фінансування, тис. грн					
		у першому бюджетному році			у наступні бюджетні роки		
		ДФРР	місцевий бюджет	інші учасники проекту	ДФРР	місцевий бюджет	інші учасники проекту
Впровадження електронної системи обліку у закладах дошкільної, позашкільної освіти	3 015,0	3 015,0	0	0	0	0	0
РАЗОМ:	3 015,0	3 015,0	0	0	0	0	0

4.2. Розклад бюджету за статтями видатків

Статті видатків	Загальна сума, тис. грн.	Джерела фінансування, тис. грн.					
		у першому бюджетному році			у наступні бюджетні роки		
		ДФРР	місцевий бюджет	інші учасники проекту	ДФРР	місцевий бюджет	інші учасники проекту
1. Видатки споживання:	0	0	0	0	0	0	0
2. Видатки розвитку:							0
Впровадити технічні рішення (з інтеграцією до картки житомирянина) Підготовка тендеру Проведення тендеру	3 015,0	3 015,0	0	0	0	0	0
РАЗОМ:	3 015,0	3 015,0	0	0	0	0	0

II. Напрацювання учасників проекту - ідеї українських громад

4.3. ОЧІКУВАНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Джерела фінансування	Сума (тис. грн.)	Частка у % від загального обсягу фінансування проекту
1. Фінансування з ДФРР	3 015,0	100
2. Фінансування з місцевого бюджету	0	0
3. Фінансування за рахунок коштів інших учасників проекту, у тому числі за рахунок:	0	0
1) учасників з бюджетного сектору	0	0
2) учасників з підприємницького сектору	0	0
3) учасників від громадськості	0	0
Загальний обсяг фінансування	3 015,0	100

V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

Житомирська міська рада – головний розпорядник коштів, 0412-48-11-73,
Департамент освіти Житомирської міської ради - головний розпорядник коштів, (0412) 47-48-36

Директор департаменту освіти
М.П.

В.В. Арендарчук

III. Правові норми щодо функціонування міських агломерацій. Законодавча база діяльності ОТГ

Правовою основою місцевого самоврядування в Україні є:

- ▶ Конституція України;
- ▶ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- ▶ Європейська хартія місцевого самоврядування;
- ▶ Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»;
- ▶ Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»;
- ▶ Закон України «Про доступ до публічної інформації»;
- ▶ Закон України «Про статус депутатів місцевих рад»;
- ▶ Закон України «Про співробітництво територіальних громад»;
- ▶ Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів»;
- ▶ Закон України «Про органи самоорганізації населення»;
- ▶ Закон України «Про звернення громадян»;
- ▶ Закон України «Про очищення влади»;
- ▶ Інші підзаконні нормативно-правові акти, що приймаються на їх основі;
- ▶ Акти органів місцевого самоврядування, що приймаються в рамках їх компетенції.

СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

- 5 - стаття Закону України «Про співробітництво територіальних громад»
- 14 - роз'яснення на запит
- 14 - територіальна громада
- 14 - наша громада
- 14 - інші громади
- 14 - спільне
- ★ - послуга для населення

Файл для завантаження

III. Правові норми щодо функціонування міських агломерацій. Законодавча база діяльності ОТГ

Співпраця громад чи оптимізація ресурсів

ЗУ “Про співробітництво територіальних громад”

- ▶ делегування одного чи кількох завдань з передачею відповідних ресурсів;
- ▶ реалізація спільних проектів;
- ▶ спільне фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій;
- ▶ утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- ▶ створення спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень.
- ▶ Закон № 1508 не вимагає, щоб співпраця здійснювалася за територіальною приналежністю або щоб місцеві ради були одного рівня. Тобто, укладати договори про співпрацю можуть сільські, селищні, міські ради з різних регіонів України.
- ▶ Громадам не потрібно мати суміжну територію для того, щоб розпочати співпрацю на підставі Закону № 1508. Укладати між собою договори про співпрацю можуть міська та сільська ради, рада ОТГ з громадою, яка не ухвалювала рішення про добровільне об'єднання

III. Правові норми щодо функціонування міських агломерацій. Законодавча база діяльності ОТГ

Форми співпраці

1	<i>делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з перебачею йому відповідних ресурсів</i>
2	<i>реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів</i>
3	<i>Спільне фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів</i>
4	<i>утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій – спільних інфраструктурних об'єктів</i>
5	<i>утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень</i>

Наказом Мінрегіону від 27.08.2014 р. № 233 «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад» для кожної форми співпраці передбачено свою типову форму договору.